

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència
de l'honorable Sr. Lluís Companys i Jover

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 26 de maig del 1933

SUMARI

A les cinc i quatre minuts de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Lluís Companys i Jover.

Lectura de l'acta de la sessió anterior.

El senyor Vidal i Guardiola demana que consti el seu vot a costat del dels seus companys de Minoria que digueren no en la votació definitiva de l'Estatut Interior de Catalunya.

Es aprova l'acta.

Ordre del dia:

Prec del senyor Gerhard, al senyor Conseller de Justícia i Dret, sobre la situació d'uns treballadors de Prat de Llobregat.

Prec del senyor Vidal i Guardiola, al senyor Conseller de Finances, sobre la fixació de coeficients per a l'aplicació de l'impost sobre la renda.

Resposta del senyor Conseller de Finances i rectificació del senyor Vidal i Guardiola.

El senyor Ruiz i Ponseti demana que tan aviat com sigui possible s'inclogui a l'ordre del dia una interpel·lació anunciada al senyor Conseller d'Economia i Agricultura fa algunes setmanes.

Interpel·lació del senyor Vallès i Pujals sobre el servei de dements a les comarques gironines.

Resposta del senyor Conseller de Sanitat i rectificacions dels senyors Vallès i Pujals i Conseller de Sanitat.

El senyor Conseller de Justícia i Dret dona lectura a un Projecte de Llei municipal de Catalunya.

Aclariments del senyor Conseller de Justícia i Dret sobre la forma de presentació d'aquest Projecte.

Passa a informació de la Comissió especial que nomenarà la Presidència d'acord amb els representants de les diferents Minories de la Cambra.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei relatiu a la resolució dels conflictes derivats dels contractes de conreu.

Intervenció del senyor Rovira i Virgili.

El senyor Ventosa i Calvell defensa un vot particular de la Minoria de Lliga Catalana.

Resposta del senyor Galés, per la Comissió.

Se suspèn el debat.

Ordre del dia per a la sessió de dimarts.

S'aixeca la sessió a dos quarts de nou de la vetlla.

S'obre la sessió a les cinc i quatre minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Lluís Companys i Jover.

Al banc roig hi ha l'honorable senyor Conseller Delegat.

Es llegida l'acta de la sessió anterior. El senyor Vidal i Guardiola prega que es faci constar el seu vot a costat dels seus companys de Minoria que digueren *no* en la votació definitiva de l'Estatut Interior de Catalunya. S'aprova l'acta.

ORDRE DEL DIA

Precs i preguntes

La situació d'uns treballadors del Prat de Llobregat

El Sr. PRESIDENT: El senyor Gerhard té la paraula.

El Sr. GERHARD: Senyors Diputats: He demanat la paraula per a dirigir un prec al senyor Conseller de Justícia i Dret, en el sentit de demanar que vulgui interposar la seva autoritat per tal d'evitar una iniquitat que ens ha estat denunciada i que està a punt d'ésser perpetrada. En l'absència del senyor Conseller de Justícia i Dret, jo agrairia a la Mesa que tingués l'amabilitat de recollir el meu prec i trametre'l al senyor Conseller.

Es tracta, senyors Diputats, d'uns homes honorats treballadors del camp, d'uns arrendataris d'una Colònia del Prat de Llobregat, els quals, després d'haver complert tothora puntualment amb les seves obligacions contractuals, es troben enguany, com a conseqüència d'una collita deficient, resultat de les pluges excessives de l'any passat i com a conseqüència, també, del règim de contingents d'exportació que no els ha permès de valorar degudament el fruit de llur treball; es troben, dic, enguany, en la impossibilitat material de satisfer l'import de la renda estipulada. En aquestes condicions han acudit a la senyora propietària de la Colònia del Prat, en demanda raonada, justificada, d'una pròrroga o ajornament.

Com veuen els senyors Diputats, no es tracta, doncs, d'un cas de rebellia, d'una actitud arbitrària o de violència en què s'hagin situat aquells treballadors, sinó que es tracta exclusivament i autèntica d'un cas de força major, força major que el sentit més elemental d'equitat havia d' aconsellar que fos presa en consideració.

I bé; no solament no ha estat presa en consideració, sinó que els treballadors en qüestió s'han vist citats en judici de deshauci per manca de pagament; han vist pronunciada contra d'ells una primera sentència del Jutjat del Prat, i tenen ara suspesa damunt seu l'amenaça d'una nova sentència de Sant Feliu, que els llançaria de la terra i els reduiria, ells i llurs famílies, a la misèria i a la desesperació. I el més irritant del cas, senyors Diputats, és que no es tracta pas, en la circumstància, d'un pagament degut en virtut de l'ús ja efectuat o de la fruïció ja realitzada d'allò que constitueix la matèria del contracte. Es tracta, al revés, d'un pagament anticipat. Perquè han de saber els senyors Diputats, que a la

Colònia del Prat de Llobregat les rendes es paguen encara anticipadament, per anticipació.

Jo sotmeto el cas a la consideració del senyor Conseller d'Economia i a tots els senyors Diputats, i no dubto que tots estaran d'acord amb mi en convenir que es tracta d'un d'aquells típics abusos de domini que tots junts hem convingut en reprobare. Aquest és el motiu del prec que jo he formulat.

L'estudi del cas d'aquests treballadors, m'ha suggerit, tanmateix, unes petites consideracions que, amb la benignitat de la Presidència i de la Cambra, em permetré d'exposar molt breument.

La primera consideració és la d'advertir que les Lleis i l'Administració de justícia, quan aquelles resulten inoperants o aquesta inadequada, poden desviar-se de llur missió i poden convertir-se fàcilment en instruments de tirania i d'opressió.

I això, senyors Diputats, hem d'evitar-ho; i hem d'evitar-ho perquè, com deia l'altre dia el nostre estimat i admirat company Serra i Moret, i ho deia molt bellament per cert, si la innocència i la bona fe es troben constantment beades, escarnides i foragitades de per tot; si no troben un lloc on refugiar-se; si no troben finalment un recinte on puguin consistir i on siguin vindicades i emparades; si l'audàcia i l'astúcia han de comptar no solament amb el clàssic ajut de la fortuna, sinó, a més, amb la complicitat sistemàtica de la Llei, aleshores s'esdevindrà fatalment, senyors Diputats, que amb la mateixa repetició dels fets i amb la mateixa freqüència de les injustícies, anirem perdent insensiblement tot sentit d'humanitat i convertirem aquesta terra nostra en un camp de cobdícia i d'egoisme propici a totes les rapacitats.

Hi ha, finalment, un altre aspecte en aquesta qüestió i és el de la seva relació evident amb la Llei que està pendent de discussió i d'aprovació en aquest Parlament. El company Comorera assenyalava l'altre dia, molt justament, el perill que resulta de l'actitud de rebellia i violència en què s'han col·locat els propietaris o, si més no, un sector important de propietaris. I, al meu entendre, el cas d'aquests treballadors del Prat revela també un altre perill que no hem de negligir. És el perill que resulta de l'actitud d'astúcia i sornagueria en què puguin situar-se els propietaris per tal de desvirtuar, fins i tot abans d'hora, l'esperit de la nova Llei que hem d'aprovar. I davant d'aquests casos, davant d'aquests perills, jo crec, senyors Diputats, que tots hem de posar-hi gran esment, no fos cosa que, després d'haver votat una Llei justa que satisfaci les justes aspiracions dels treballadors del camp, aquests hagin de passar-se, tanmateix, la vida en els Tribunals, lliurats indefensos a les argúcies del dret i a les subtilitats interpretatives de les Lleis.

Aquests són els motius i les consideracions del prec que m'he permès formular, i agrairia novament al senyor Conseller de Justícia i Dret que vulgui interposar la seva autoritat per tal d'evitar que prosperi una semblant iniquitat.

El Sr. PRESIDENT: La Mesa trametrà al senyor Conseller de Justícia i Dret el prec que acaba de formular el senyor Gerhard.

La fixació de coeficients per a l'aplicació de l'impost sobre la renda

El Sr. PRESIDENT: El senyor Vidal i Guardiola té la paraula.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Senyors Diputats: Jo desitjaria formular al senyor Conseller de Finances un prec sobre una matèria que reconec que en el sentit estricte de la paraula no és de competència d'aquest Parlament. Em refereixo a la manera com s'està preparant la fixació de coeficients a Barcelona i en altres llocs d'Espanya pel càlcul dels signes exteriors de renda que serviran de base per a aplicar un nou impost. Des de les meves primeres paraules voldria advertir que les meves observacions no van adreçades ni directament ni indirectament al fons del problema, o sigui a judicar els impostos sobre la renda, observacions que estimo foren aquí imperitines. I voldria que les meves observacions tampoc fossin interpretades en el sentit d'una oposició sistemàtica a aquest impost, que complint una sèrie de condicions, pot representar efectivament una millora tècnica i ètica del sistema tributari. Però, com deia, de tot això aquí no n'hem de parlar.

Ara bé: com hem tingut ocasió de dir algunes altres vegades, nosaltres estíem que no hi pot haver una representació més alta dels interessos globals de Catalunya que el Govern de Catalunya i aquest Parlament, i que en la defensa d'aquests interessos no pot ésser substituït aquest Govern i el Parlament. I per això és aquí on jo crec que he de formular el prec en el sentit de què en la forma que s'estimi procedent, el Govern — que jo crec que ja ho deu haver fet — examini o continuï examinant la manera com a tot Espanya s'està preparant per Junes Provincials el coeficient de càlcul de la renda per a aplicar aquest impost.

Ja sabem, senyors Diputats, que en els moments actuals aquest coeficient, segons diu una Llei votada per les Corts de la República, sols ha d'afectar rendes superiors a 100,000 pessetes, o sigui que afectarà un nombre limitat de persones. Ara bé: ens demostra l'experiència universal i l'experiència de la nostra casa, d'una manera molt peculiar, que es comença per una cosa molt insignificant, però en quant la cosa està arrelada, i això no és una suposició meua, per la raó de què el senyor Ministre de Finances de la República i molts dels Diputats que varen intervenir en la discussió d'aquest Projecte varen dir que es tractava de fer de moment un assaig per un nombre molt petit de contribuents de millor posició, però que arribaria un dia en què aquest mateix impost s'aplicaria en general a tots els contribuents i a totes les rendes. I és una discriminació molt perillosa per a Catalunya que s'està produint, no dic que s'ha produït, sinó que s'està produint; però entre els coeficients de la Junta Provincial de Barcelona proposa, i els que, per exemple, proposa la Junta Provincial de Madrid, aquesta discriminació ens obliga, al meu entendre, a cridar l'atenció del Govern i del Parlament i a cercar entre tots la manera més pràctica perquè abans de què sigui tard es cerqui la manera d'establir una equiparació entre els càlculs del contribuent de Madrid i el de Barcelona.

Senyors Diputats: Com que no es tracta aquí de discutir un Projecte de Llei, sinó d'una matèria que, fins a cert punt, no és de la competència d'aquest Parlament, no em crec autoritzat ni obligat a donar massa dades, encara que em poso a la disposició de la Cambra; i em limitaré a donar el resum d'uns càlculs que he fet comparant l'aplicació a casos iguals dels coeficients que proposa la Junta Provincial de Barcelona i dels coeficients que proposa la Junta Provincial de Madrid. I dic «proposa», perquè la Junta Central podrà examinar els recursos que aquí s'han presentat, com els d'altres llocs d'Espanya, i podrà fixar el coeficient definitiu.

Ja saben els senyors Diputats que al costat de l'impost sobre la renda pròpiament dit, seguirà investigant l'Administració, com pugui, la renda de cada contribuent i aplicant-li unes tarifes progressives; l'Administració estableix uns signes exteriors que són: habitacions, automòbils i cotxes, en general, i servei, i sobre la base d'aquests signes exteriors, calcularà una renda fictícia, sobre la qual també aplicarà el mateix impost; i aquest segon impost serà el mínim, o sigui que es tributarà per aquest concepte, es pagarà aquesta quota, si de la investigació general no resulta que s'ha de pagar més.

(*Entra a la Cambra l'honorable senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social.*)

Això aquí no ho podem discutir; però per situar les poques paraules que ara anem a dir, si prenem, per exemple, una torre de Barcelona, d'un valor anual de 8,500 pessetes, propietat o ocupada per una família que tingui un Ford, i tingui, per exemple, tres minyones, un xofer, una institutriu i un jardiner... (*Rumors i rialles.*)

Senyors Diputats: Jo haig de fer aquí hipòtesis relacionades amb els signes que la Llei pren per base; i, naturalment, aquesta mateixa hipòtesi l'aplicarem després a Madrid. Aquesta família, a Madrid, no pagaria un cèntim i a Barcelona pagaria 1,004 pessetes d'impost.

El Sr. ANDREU: No és res això. (*Es produeixen rumors i es diuen algunes paraules que no se senten clarament.*)

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: No es tracta simplement de fer comparacions, que són sempre odioses, i, sobretot, quan es tracta de matèries tan odioses en si com ho són els impostos. Em limito a dir que si a Madrid se segueixen unes normes per a la Junta Provincial i no s'ha de pagar, una família que estigui en les mateixes circumstàncies, ¿per què ha de pagar a Barcelona?

I això és un dels molts casos que es poden estudiar i demostra la manera de procedir ben diferent de la Junta Provincial de Barcelona i la Junta de Madrid. Vol dir, també, senyors Diputats, que si algun dia vénen les Corts, cosa bastant probable dissortadament, i de cent mil baixa el límit a cinquanta, veurem que a Barcelona no serà de cinquanta, sinó, per exemple, de trenta, i així, successivament, hi haurà a Barcelona una enormitat de contribuents que estaran en tal desigualtat. Encara, senyors Diputats, que la cita pugui semblar un xic humorística — però cal tenir en compte que ha estat feta sota una comparació feta a base de la Llei — vull observar l'aplicació d'aquest coeficient fixat per la Junta de Barcelona i la de Madrid, per tal de veure quina quota tributària representa per a una família barcelonina i una de

madrilenya, d'una posició que podríem dir-ne molt benestant, i una altra vegada hem de prendre els signes exteriors de la Llei. I jo estableixo....

El Sr. COMORERA: Els signes es compten per minyones?

Un Sr. DIPUTAT: En aquest cas, sí.

El Sr. VIDAL i GUARDIOLA: Ja he dit que els tres signes exteriors de la Llei són: Primer, l'habitatge; segon, el nombre de cotxes o automòbils que es tinguin, i tercer, el nombre de persones que estan al propi servei. Hi ha uns coeficients i es calcula una renda fictícia i això serveix de base a l'aplicació de l'impost, i nosaltres no podem deixar d'ésser els defensors dels interessos de Catalunya.

El tercer cas demostra fins a quin punt les diferències de tributació són importants. Vaig a referir-me a una família benestant, ja que no es poden fer altres hipòtesis perquè es tracta d'una Llei que de moment solament vol gravar les rendes superiors a 100,000 pessetes.

Aquesta hipòtesi que jo faig és, per exemple, la d'una habitació que valgui a l'any en lloguer o en renda 18,000 pessetes, d'una família que tingui un automòbil gran, de 40 HP., i un altre de petit de 12 HP., amb el servei corresponent a aquesta categoria.

A aquesta família, aplicant els coeficients que la Junta Provincial de Madrid té presentats ja a la Junta Central, pagaria 3,724 pessetes de contribució.

Jo no sé, i en aquest moment com a Diputat de Catalunya no he d'entrar ni he de formar judici, si aquestes 3,724 pessetes de contribució són moltes o poques; no entro en aquesta qüestió. Solament dic que aquesta mateixa família, amb la mateixa habitació, amb els mateixos automòbils, amb el mateix servei, a Barcelona, segons els coeficients aprovats per la Junta Provincial, en pagaria 6,145 pessetes, o sigui un 65 per 100 més. I aquest, senyors Diputats, és l'únic punt que m'he cregut obligat a portar a la Cambra requerint el senyor Conseller de Finances per tal de què, en la forma que estimi pertinent, el reculli i vegi el que es pugui fer en la defensa col·lectiva dels interessos catalans. Perquè els contribuents, individualment, faran el que creguin; però si tenim en compte que l'impost sobre la renda no ha d'abonar el nostre Pressupost, sinó que ha d'ésser sempre un ingrés del Pressupost general, i si tenim en compte que no sabem com quedarà l'aspecte financer del traspass de serveis i com en aquests darrers anys ha estat augmentada la tributació a Catalunya i que no es desprèn un cèntim per a obres públiques ni per a sanitat, ni per a res amb càrrec al Pressupost central, amb una diferència d'un 65 per 100, es realitzaria, pensi's el que es vulgui, sobre l'impost, sobre la renda, una nova agravació sobre l'economia catalana que el Parlament de Catalunya no ha de veure amb bons ulls i el Govern de Catalunya ha de fer el necessari per a evitar-ho.

No volem iniciar una campanya, però sí cridar l'atenció de tothom, i pensin els senyors Diputats que això no afecta solament un nombre reduït de persones el fet de tenir més de 100,000 pessetes de renda. Afecta aquestes avui, però afectarà moltes altres en l'avenir quan s'estengui l'impost i afectarà l'economia catalana, la defensa de la qual ens està encomanada.

El Sr. CONSELLER de Finances: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Finances.

El Sr. CONSELLER de Finances: Com que el senyor Vidal i Guardiola ha dit en començar la seva intervenció i ha repetit després diverses vegades que reconeixia que aquest era un assumpte que no corresponia al Govern ni al Parlament, comprendrà, per tant, que jo, tot i considerant la seva intervenció interessant i documentada, no pugui de cap manera donar-li una resposta d'acord amb l'extensió de la seva pregunta, perquè ell ha exposat un punt de mira, millor dit, ha esmentat una sèrie de fets basats en una hipòtesi.

Ha dit el senyor Vidal i Guardiola, i m'he de referir a aquelles paraules seves amb les quals parlava les seves pròpies idees, que les dades en què es fonamentava no eren una cosa realitzada, sinó simplement una cosa proposada per les Junes Provincials, que en el seu dia havia de resoldre la Junta Central. Doncs bé, nosaltres tenim la impressió de què la Junta Central no ha de judicar, d'una manera fragmentària i aïllada, de les Junes Provincials, i que no cometrà la injustícia que podria representar aquesta diferència d'aplicació d'un impost que té un caràcter general. La nostra opinió, en aquest sentit, és concreta.

Altrament, he de dir al senyor Vidal i Guardiola que no ens han sobtat aquestes dades, ja que nosaltres ens havíem preocupat d'això i continuarem preocupant-nos-en fent els esforços que calgui per tal de què no hi hagi diferències en la tributació.

Aquestes qüestions són de molt d'interès. Jo, potser també, per a contestar amb una mica més d'extensió al senyor Vidal i Guardiola, m'apartaré una mica de la seva pregunta per a demostrar l'interès que ens mereixen aquestes qüestions. De les mateixes creiem que la Generalitat se n'ha de preocupar, així com de totes les que facin referència a les finances i als ingressos, no solament dels privatius de la Generalitat, sinó dels que, d'una forma o altra, ha de percebre l'Estat Central. I no solament preocupar-nos-en des d'un punt de vista científic, sinó pràcticament i amb tota la seva amplitud en virtut de la cessió d'atribucions i per les relacions estretes que haurà de tenir la Generalitat amb les finances donat el seu creixement.

Per això és un propòsit — i espero que haviat podrà ésser una realització — que el Conseller que ara us parla organitzi una modesta dependència en relació directa amb l'Institut d'Investigacions Econòmiques, una oficina o un nucli reduït, que sota la presidència del Conseller s'encarregui d'aquestes coses i examini totes les finances espanyoles amb relació amb les finances catalanes, precisament per a la defensa de les nostres finances. I em fa l'efecte de què fent-ho amb aquest grau de modestia, però aprofitant totes les dades que se'ns procurin, constituirà una cèl·lula que podrà ésser profitosa i evitar una sèrie de perills.

Per acabar, diré, d'una manera concreta al senyor Vidal i Guardiola, que en la defensa dels interessos catalans aquest Conseller de Finances, i entenc que igualment els que vinguin després que jo, posaran la seva intervenció i el seu màxim esforç perquè no s'estableixi un tracte de desigualtat.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Vidal i Guardiola, per a rectificar.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA : Per a donar les gràcies al senyor Conseller de Finances per la seva resposta. Vull dir que, tot i no essent aquesta matèria de competència concreta d'aquest Parlament, està en l'esperit de tots que mereix i exigeix una vigilància constant per part nostra. El senyor Conseller Delegat ha indicat que es volia exercir aquesta vigilància, que és de competència del Poder, del Govern, a mi em sembla.

El Sr. CONSELLER DELEGAT : Perfeccionar-la.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA : Perfectament. De manera que jo que en una altra ocasió havia hagut de discutir amb el senyor Conseller d'Economia aquest mateix assumpte, sobre la necessitat de què ja que la major part de les facultats que el nostre Parlament i el nostre Govern té en matèria de política econòmica són molt limitades i depèn, per consegüent, la vida econòmica catalana, en el seu 90 per 100, de les mesures de política econòmica que es prenguin a Madrid, desitjaria que el Ministeri d'Economia, de la mateixa manera que molt clarament i molt amablement ens ha explicat el senyor Conseller de Finances que es preocuparia d'estudiar les relacions tributàries entre Espanya i Catalunya, també el Ministeri d'Economia busqui la fórmula per a fer el mateix, exactament el mateix en aquell altre grup de problemes que no són de caràcter tributari però que afecten també a l'economia catalana d'una manera més intensa. De manera que jo celebri la resposta del senyor Conseller de Finances, primer en el que constitueix directament una resposta a la pregunta que jo li havia fet, i, en segon lloc, perquè permet esperar que, seguint el mateix exemple i la mateixa conducta del senyor Conseller de Finances, es buscarà la fórmula perquè el departament d'Economia faci una cosa semblant en l'enorme conjunt de problemes de política econòmica que afecten vivament a l'economia catalana i que malauradament, per ara, no podem pensar en què vingui la resolució del Parlament de Catalunya i l'execució del Govern de Catalunya, sinó que han de dependre, la resolució i l'execució, d'organismes estranys a nosaltres mateixos. Res més.

D'una interpellació al senyor Conseller d'Economia i Agricultura

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI : Senyors Diputats : Voldria dirigir un prec al senyor Conseller d'Economia i al mateix temps a la Mesa del nostre Parlament.

(Entren a la Cambra els honorables senyors Consellers de Justícia i Dret i de Governació.)

Es tracta només de què una interpellació que en principi està acceptada pel senyor Conseller d'Economia i que, en les seves darreres paraules, hi començava a fer referència el senyor Vidal i Guardiola, que sigui posada en marxa, perquè fa algunes setmanes que està anunciada, procu-

rant que figuri aviat en l'ordre del dia, perquè aquí el senyor Vidal i Guardiola va expressar l'opinió d'un sector importantíssim, probablement coincident amb el sector que avui defensava també el senyor Vidal i Guardiola, i nosaltres hem d'expressar l'opinió, que moltes vegades serà radicalment contrària, de l'altre sector, el poble consumidor, que moltes vegades els seus interessos són francament antitètics amb aquests senyors que paguen l'impost sobre la renda. Com que el senyor Vidal i Guardiola semblava que amb la seva interpellació pretenia que el nostre Parlament formés una espècie d'ideari de caràcter nacional, no seria gairebé mai possible, i és per això que desitgem intervenir en aquesta interpellació i que sigui fixada aviat la data per a posar-la en curs.

El Sr. PRESIDENT : La Presidència es posarà d'acord amb el senyor Conseller d'Economia per tal de què a la major brevetat possible pugui plantejar-se la interpellació a què ha fet referència el senyor Ruiz i Ponseti.

Interpellació sobre el servei de dementes a les comarques gironines

El Sr. PRESIDENT : El senyor Vallès i Pujals té la paraula.

El Sr. VALLÈS I PUJALS : Senyors Diputats : Tal vegada hauria pogut ésser objecte d'un senzill prec el que penso dir avui a la Cambra en general i al senyor Conseller de Sanitat d'una manera directa i concreta ; però vaig demanar que es donés a aquestes manifestacions la fórmula d'interpellació, no pas perquè em pensi que hi hagi d'haver polèmica ni discussió sobre la matèria, sinó perquè es tractés amb un xic més d'amplitud. Crec que bé val la pena que hi dediquem l'espai que sigui necessari a ocupar-nos d'aquests pobres dementes, concretament dels que vull parlar jo de les comarques gironines, perquè encara que no es tracti d'individus que siguin obrers en atur o rabassaires, i, per tant, no són gent que criden i que s'agita i que amenaça — i que no voten, sobretot — bé val la pena que ens ocupem d'ells, perquè són éssers desgraciats que necessiten de tota la nostra assistència i de tota la bona voluntat.

El problema manicomial de les comarques gironines — em refereixo només que a Girona, no em refereixo a les altres comarques catalanes — té un aspecte que no desconeix pas el senyor Conseller de Sanitat, que en tant de cura i interès mira aquests problemes. És un assumpte d'importància que val la pena que ens n'ocupem, perquè hi ha reclusos allí, en el Manicomi de Salt que es deia abans, avui Institut Martí i Julià, més de sis-cents alienats, i s'esmercen en aquest servei més de 400,000 pessetes, que és la desena part de tot el Pressupost corresponent a la Comissaria de Girona. L'antiga província de Girona, la Diputació Provincial de Girona antigament no prestava directament l'assistència als boigs : tenia fet un contracte amb el Manicomi de Sant Boi, i en virtut del contracte que tenia establert amb dit Manicomi, enviava allà els alienats pobres de

tota la «província», pagant les estades corresponents. Fou en l'any 1890 que aquella Diputació es volgué encarregar de prestar aquells serveis, i aprofitant una finca que tenia en el terme de Salt, veí de Girona, va establir aquell servei, creient que amb això aconseguia una pila d'avantatges, com era poder-se fiscalitzar ells directament el servei, que les quantitats que s'esmerçaven en tot això beneficiessin directament les comarques gironines, que els asilats poguessin treballar les terres com aquella finca permetria i, finalment, el que les famílies d'aquests pobres desgraciats estiguessin prop d'ells i els poguessin veure amb freqüència sense haver d'anar a Sant Boi. Al costat d'aquests avantatges que tenia el que la Diputació de Girona prestés els serveis directament, hi havia un greu inconvenient i era que la finca on estava establert aquest servei no reunia cap condició. En aquell temps això no es tenia molt en compte, perquè hi havia aquell concepte, que avui afortunadament ha desaparegut, de què el boig era un home inguarible i n'hi havia prou en emmagatzemar-lo dintre d'un local gran i que no hi havia a fer res o gairebé res pel seu guariment. Vingué un moment que els progressos de la ciència foren notables, i es va anar canviant aquell concepte que es tenia del boig; va venir dia en què el boig va considerar-se'l com a un veritable malalt que calia tractar amb tota cura i interès, procurant per damunt de tot que es guarís, i es va veure llavors la realitat que oferia aquell Manicomi de Salt, que no prestava cap condició perquè la Diputació curés dels serveis dels boigs en la forma que la moderna ciència exigia.

(Ocupa la presidència el Vice-president primer de la Cambra, l'honorable senyor Joan Casanoves.)

I llavors, que era en temps de la Mancomunitat, hi va haver una memòria del director d'aquell servei, que era llavors el doctor Vives, en l'any 1916, en la qual es feien present tots els inconvenients d'aquell Manicomi i es demanava a la Mancomunitat que s'anés resoltament a la construcció de diversos nous edificis, que s'abandonés aquell edifici antic, gran, miserable, sense cap condició i que s'anés a l'establiment d'un Manicomi amb pavellons isolats, on poguessin estar els asilats, amb les separacions que exigeixen les classificacions que d'ell poden fer-se, en guaribles i inguaribles, en vells i joves, en dones i homes, en nets i bruts, en atacats d'altres malalties i no atacats d'altres malalties, etc., etc. La Mancomunitat va acceptar aquest Projecte i va començar la seva realització; va començar l'edificació de dos pavellons en aquells mateixos solars que tenia la Diputació de Girona a Salt.

Quan s'estava amb la construcció d'aquests dos pavellons va venir la caiguda de la Mancomunitat i la Diputació de la Dictadura a la «província» de Girona, portada per aquelles melogamanies que es tenien en aquell temps, va abandonar els plans de la Mancomunitat, va deixar sense efectuar les obres dels dos pavellons i va fer el Projecte de convertir aquell edifici antic i tronat en un edifici monumental, per a la qual cosa va pressupostar 700.000 pessetes per a una construcció de grans punxes, de grans pisos i de grans façanes, i va començar esmerçant en fo-

naments i parts bàsiques més de 60.000 pessetes. En aquest estat va venir la caiguda de la Dictadura i va venir la Diputació gironina de després d'aquell període, la qual era presidida pel senyor Sagués, conegut i bon catalanista de Girona. Es va trobar aquella Diputació amb el greu problema que li plantejava el tenir començats a Salt dos Projectes diametralment oposats: el Projecte de la Mancomunitat, que consistia en establir aquell Manicomi amb pavellons isolats, i l'altre Projecte de la Diputació de la Dictadura, que consistia en fer un gran edifici monumental. Tots dos estaven començats i la Diputació es trobà en el dilema molest d'haver de resoldre quin sistema adoptava. La Diputació de Girona va demanar un dictamen tècnic, i donat aquest dictamen per dos metges alienistes — el de Barcelona i el de Girona — i dos arquitectes especialitzats en aquesta matèria, es va pronunciar en el sentit de la continuació de la idea de la Mancomunitat, o sigui, el del Projecte de pavellons isolats, i abandonar el Projecte de gran edifici de la Diputació de la Dictadura.

Els dos pavellons de la Mancomunitat varen acabar-se i en aquest estat va venir la instauració de la Generalitat. En encarregar-se la Comissaria de Girona d'aquest servei, varen tornar a quedar paralitzades aquestes obres. Llavors, el Consell Tècnic de Sanitat de la Generalitat va nomenar una Comissió assessora d'higiene mental, encarregant-li el Projecte general de tot el que calia fer en matèria de boigs, no solament a les comarques gironines, sinó a les altres comarques de Catalunya. Aquesta Comissió assessora d'higiene mental, formada per tots els alienistes, en nombre de vuit o deu, va donar un dictamen i va ésser coincident amb la idea establerta en el primer moment per la Mancomunitat, o sigui, la de fer uns pavellons aïllats per a situar els boigs segons les diferents categories, i va formular inclús un pla complet d'allò que calia fer. Això passava en el mes d'agost de l'any 1932.

I així estan les coses i d'aquí ve la pregunta que vull fer al senyor Conseller de Sanitat, sobre el que pensa fer en aquest particular. ¿Es pensa realitzar aquell Projecte formulat en el mes d'agost del 1932 per aquella Comissió tan ampla i de tantes garanties tècniques que es va nomenar? Hem de tenir en compte la realitat de com està avui aquest servei. Hi ha a Salt els dos pavellons començats per la Mancomunitat i acabats per la Diputació que en diem del doctor Sagués, en els quals hi ha cinquanta homes en un i cent cinquanta dones en un altre. Hi ha després en l'edifici antic dos-cents homes i dos-cents cinquanta dones; hi ha encara setanta dones que no cabent enlloc estan instal·lades en condicions deficientíssimes en l'Hospital general de les comarques gironines. Els de l'edifici vell estan en condicions deplorabilíssimes; tots els que hi van — i el senyor Conseller de Sanitat em penso que també — en treuen una impressió dolorosíssima i en surten apenats. Llegint les estadístiques, es veu que hi ha un contingent de defuncions cada any per tuberculosi, infeccions intestinals, etc., la qual cosa vol dir que les condicions en què estan instal·lats els asilats no solament no permeten que es guaireixin de la bogeria, sinó que contrauen altres malalties gravíssimes per alguns. Aquestes setanta do-

nes de l'Hospital general de les comarques gironines estan encara en pitjors condicions; no compten amb cap dels mitjans que requereix el seu estat i per tant estan demanant que s'hi posi remei. Ha arribat a oïdes nostres el rumor, no sé si serà exacte, que es tracta de treure aquestes setanta dones que estan a l'Hospital perquè es necessita el lloc que ocupen per ampliació de serveis de l'Hospital i que es tracta de portar-les a una casa de pagès del terme de Cassà de la Selva. Si això es fes, crec que s'agreuja el problema, perquè no hi ha manera, portant-les allí, ni de què estiguin assistides degudament ni que comptin amb la necessària assistència mèdica, a no ésser que vinguem a carregar les despeses de caràcter general i establím un doble servei mèdic a Salt i un altre a Cassà de la Selva. Per tot això, acabo preguntant al senyor Conseller de Sanitat, perquè crec que realment interessa a tota la Cambra aquest greu problema, què és el que es pensa fer respecte aquest particular, que crec que no admet demora, que s'ha d'afrontar la solució d'aquest problema. Tenim afortunadament un pla, crec ja definitiu, que suposo que el senyor Conseller de Sanitat acceptarà; pla donat per la Comissió i que ens mereix totes les garanties; no sé si tenim els cabals. Jo no sé aquest problema, si aquesta consignació de 700,000 pessetes va quedar viva, si es va esmerçar, de manera que si tenim el pla, el Projecte i els cabals, cal que ràpidament sense perdre un moment, es vagi a solucionar aquest problema.

(Entra a la Cambra l'honorable senyor Conseller de Cultura.)

I aquí acabaria realment la meua exposició si no hi hagués el fet que unes manifestacions fetes pel senyor Conseller de Sanitat a la premsa en el dia d'ahir i que publiquen els diaris d'avui, a propòsit del traspàs de serveis de sanitat, no em permetessin de donar una altra extensió al meu prec, que crec que el senyor Conseller de Sanitat no prendrà a mal. No vull censurar les seves manifestacions sinó adherir-mi i felicitar-lo. En el supòsit de què siguin certes perquè les publiquen tots els diaris i no s'han desmentit. Crec que planteja un problema interessantíssim al qual crec que ens hem de sumar i adherir i a propòsit del qual s'està parlant ara. Aquest problema de la Beneficència és un problema que té plena actualitat. El problema de Beneficència presenta també unes característiques que fan que les manifestacions del senyor Conseller de Sanitat d'avui s'hi puguin aplicar, però encara agreujades. Diu el senyor Conseller de Sanitat que a Catalunya els Governaments Centrals no hi havien establert cap servei de sanitat, i que, en realitat, no hi havia més que un personal, i si el traspàs consisteix només en què ens encarreguem d'aquest personal, potser més valdria que aquest traspàs no vingués; i planteja el problema interessantíssim del que es farà d'aquí endavant, o sigui que si mentre l'Estat espanyol gastarà diners en altres regions espanyoles per aquests serveis, a nosaltres no ens vindrà res i seran uns serveis que la resta d'Espanya els pagarà al Govern Central i aquí els haurem de pagar nosaltres.

Això en Beneficència encara està més marcat,

encara més greu, perquè en Beneficència molt poquíssimes coses ha fet l'Estat Central a Catalunya. Saben els senyors Diputats la classificació que estableix la Llei de beneficència vigent avui encara que sembli estrany a Espanya, la Llei del 14 de maig del 1852 que estableix aquella divisió tan clàssica de les atencions generals, de les atencions provincials i de les atencions municipals de Beneficència. Les atencions generals que anaven a càrrec de l'Estat se'n dejen permanents; les que anaven a càrrec dels Municipis, eren les que se'n deien transeünts, i les que anaven a càrrec de les Diputacions, eren les mixtes. I aquella Llei del 14 de maig del 1852 en el seu article 5.º estableix que venien a càrrec de l'Estat, categòricament, terminatment, el sosteniment dels boigs, dels sord-muds, dels orbes, dels impedits, etc.; que venien a càrrec de les províncies, els Hospitals de malalts, les Cases de Misericòrdia, les Cases de Maternitat i Expositors, i les cases d'orfes i desemparats, i que venien a càrrec dels Municipis, les cases de refugi i hospitalització passatgera i la Beneficència domiciliària. I deia després que a Espanya s'establirien sis grans cases de boigs, sis grans Manicomis, ultra les cases d'orbes, sord-muts, etc. D'això no es va fer res. L'Estat des del primer moment no ha complert aquesta obligació que a si mateix s'havia imposat i no va sostenir mai aquest servei de caràcter general de Beneficència a Espanya i concretament al de boigs. De manera que l'Estat li succeïa allò d'aquell criat mal pagat de l'Evangeli que era tan exigent amb els deures dels altres i ell no complia amb els seus, perquè l'Estat exigia completament a les Diputacions que complissin amb els seus deures i en canvi ell no complia amb aquell que s'havia imposat. L'Estat tot dient que no podia carregar amb aquest sosteniment dels boigs el va imposar a les Diputacions i legalment, sense que hi hagués cap disposició fonamental, sense que hi hagi cap Llei del Parlament espanyol que ho digués, però per precepte només que dels Ministres de la Governació, s'ha anat imposant el sosteniment dels boigs a les Diputacions, i des de l'any 52 les Diputacions d'Espanya vénen sostenint als boigs, dient-los sempre l'Estat que ho feien amb caràcter interí, amb caràcter provisional i per compte de l'Estat, que l'Estat vindria un dia que els hi liquidaria les despeses que esmercessin en això.

Ha succeït que les Diputacions — i els que havíem intervingut en la vida de les antigues Diputacions i els que intervinguèrem en la vida de l'antiga Mancomunitat ho sabem prou —, les Diputacions han anat clamant constantment, primer perquè se'ls hi tregués aquesta càrrega del sosteniment dels boigs, i segon, perquè se'ls hi liquidés la despesa que els hi havia ocasionat el sosteniment dels boigs fins aquell moment. Malgrat això, l'Estat s'ha fet el sord. Les Diputacions anaven insistint, s'han celebrat assemblees, constantment les Diputacions presentaven a l'Estat els comptes i demanaven la liquidació de les despeses que això els hi ocasionava, però en realitat aquesta no venia mai. L'Estat feia encara una cosa més curiosa en aquesta matèria: que s'atribuïa la legislació del recolliment dels boigs pobres i, en canvi, no prestava el servei, i vingué un moment en què

es negà a les Diputacions aquella facultat que tenien abans del que es deia les «exclusions temporals», de poder treure els boigs del Manicomi quan en certificat facultatiu es deia que ja s'havien guarit o quan estaven en un període transitori de guariment interí. Se'ls hi va treure aquesta facultat que tenien reservada i es trobaven les Diputacions aleshores amb què havent-hi molts boigs que segons dictamen facultatiu ja no ho eren o estaven guarits i podien, per tant, anar al carrer, venia el representant del Ministre de la Governació i no donava autorització perquè anessin al carrer, i s'havien d'anar mantenint en el Manicomi aquells boigs.

I succeïa encara un altra cosa prou odiosa en aquest particular, i era que s'obligava a cada Diputació a recollir els boigs que hi havien en el seu territori, encara que fossin d'altres regions, dient-los que es passessin els comptes a les altres Diputacions, perquè paguessin el sosteniment, i succeïa — nosaltres ens hi trobàvem i jo suposo que avui deu ocórrer així — que venien comptes de totes les Diputacions d'Espanya, dient que tenien boigs catalans, en una, set; en altra, quatre; en la de més enllà, cinc, i nosaltres els hi pagàvem a l'acte, i enviàvem els comptes dels boigs que teníem de la resta d'Espanya a les altres Diputacions i no ens els pagaven mai.

Tot això fa que hi hagués — que hi hagi, crec jo encara — viu un capítol d'una càrrega forta, d'una càrrega considerable que té la Generalitat avui, com a successora de la Mancomunitat i de la Diputació de Barcelona, i de les Diputacions catalanes, un càrrec fort a cobrar de l'Estat, un compte gran, presentat a l'Estat, per a cobrar, que és la liquidació del sosteniment dels boigs durant tots aquests anys, i després vindran les liquidacions que han de succeir d'aquí en endavant, malgrat que continua essent càrrega general de l'Estat el sosteniment dels boigs. Hi ha una Diputació, no sé si n'hi ha alguna més, que fa alguns anys es va espabilar, que és la de Saragossa, i va aconseguir de l'Estat el sosteniment dels boigs. Els boigs aragonesos, des de fa sis o set anys, són recollits per l'Estat, i els de les altres regions els han de sostenir elles mateixes.

Jo crec que no considerarà el senyor Conseller de Sanitat, com a una cosa impertinent, que jo hagi barrejat aquesta qüestió amb l'altra, per a dir-li en aquest moment que estem pròxims a tenir el traspàs de serveis de Beneficència, que crec que val la pena de tenir en compte aquests dos extrems: primer, la liquidació del crèdit fort que tenia la Mancomunitat contra l'Estat per aquesta matèria. Segon, que si d'aquí en endavant aquesta atenció en les altres regions espanyoles és una atenció a càrrec de l'Estat, que se'ns donin les compensacions necessàries perquè no passi que vingui a ésser una càrrega exclusiva nostra, sense que l'Estat hi contribueixi per a res. (*Molt bé, en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. CONSELLER de Sanitat: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Sanitat.

El Sr. CONSELLER de Sanitat: Senyors Diputats: Una de les meves primeres preocupacions tot just em vaig fer càrrec de la Conselleria de Sanitat, fou de poder conèixer personalment cada una d'aquelles institucions de caràcter social annexes al meu Departament. Retornant a Barcelona, d'aquest

constant peregrinatge i anada per terres catalanes en recerca i en inspecció de les nostres institucions, indubtablement que hi havien vegades que jo tornava amb l'ànim esperançat, ple d'optimisme, que jo em sentia orgullós de què aquelles institucions visitades estiguessin annexes al meu Departament. Altres voltes jo podria dir que aminorava un xic aquests entusiasmes meus i en uns casos, sortosament els menys, jo em trobava del tot desillusionat, decepcionat, i sentia damunt meu el pes de què institucions d'aquella mena poguessin encara subsistir en el dia d'avui. I entre aquestes, indubtablement hi escau, i jo en vaig poder treure aquesta impressió, l'Institut Martí i Julià, de Salt. I en anar jo a descriure tota la pila de coses i les impressions que m'hagi pogut ocasionar la manera com els malalts estan en l'establiment antic, jo no hauria de fer altra cosa que subscriure en absolut, punt per punt, coma per coma, el que ha dit la V. S.

Ara bé; com a Conseller, jo he rebut aquesta cosa, en aquesta forma i no és culpa meua que no m'hagi estat traspasada en un major estat de perfecció i de bona organització. I des del punt de mira de Conseller, se'm plantegen ràpidament dos problemes: l'un, la necessitat, la forma en què com a home jo puc reaccionar, en la mateixa forma que ha reaccionat el senyor Vallès i Pujals, com reaccionaria qualsevol, per mínima sensibilitat que tingui, que és la de cercar una solució ràpida a aquests problemes. Però, per altra part, cal que aquestes solucions s'avinguin a un pla de conjunt, cal que inclús dintre d'aquest pla de conjunt s'avinguin amb les normes, amb les orientacions, amb aquelles directrius que els centres psiquiatres europeus més avançats en aquestes matèries han encarrilat ja i han pretès donar com a solucions d'aquests problemes. I dintre d'aquestes dues directrius jo pretendré contestar la interpellació que ha tingut a bé formular-me el senyor Vallès i Pujals.

Indubtablement, ha fet una història detalladíssima que demostra el coneixement que té sobre aquestes matèries, en la forma com han transcorregut tots els afers de l'Institut Martí i Julià en el poble de Salt. A l'època de la Dictadura, l'any 24, subsintint encara aquella ficció de Mancomunitat, va aparèixer un Projecte en què aprofitant una partida de 150,000 ptes. que figurava en Pressupost es van treure a subhasta unes obres per a la construcció d'un pavelló. Però, cas anòmal — jo no sé que pogués defensar-se des del punt de vista tècnic — solament fins el metre cinquanta de planta i es va deixar realitzada aquesta obra fins allà, va quedar encallat tot aquest Projecte, tota aquesta construcció, deixant per a l'esdevenidor la solució d'aquest problema. Transcorregué tot el període de la Dictadura i amb aquell afany que la V. S. també ha remarcat de fer grans obres, grans projectes, es volia bastir un edifici enorme, gairebé estil catedral de l'Edat Mitjana, el pressupost del qual era d'una colla de milions, però deixava per a mig construir aquella planta que no sé degut a quina finalitat s'havia aixecat fins a un metre cinquanta. Caigué la Dictadura, sortosament per a tots els catalans, i la primera Diputació en aquell període de post-dictadura, entre la Dictadura de Primo de Rivera i el Govern Berenguer,

ocupada per amics vostres, com heu dit perfectament, i es va plantejar de seguida tota la tragèdia i tota la gravetat d'aquest problema. Es va tornar a estudiar aquest cas; van tornar a presentar-se dictàmens tècnics, s'acabaren aquells dos pavellons que l'antiga Mancomunitat havia iniciat i que s'havien interromput durant la Dictadura de Primo de Rivera, però, no sé per quina circumstància no s'atreviren a fallar, algunes circumstàncies i algunes raons tindrien, a fallar sobre aquella planta de metre cinquanta que s'havia aixecat i en la qual s'havien esmerçat per valor de 150,000 ptes.

(Entra a la Cambra l'honorable senyor Conseller d'Agricultura i Economia.)

Va venir la República, i amb ella, amb molt bon desig, el senyor Irla, Comissari aleshores d'aquella «provincia», va sentir també la mateixa necessitat de donar una solució urgentíssima a aquest problema i es va fer un nou projecte, integrat en part per tècnics de la construcció, i per altra part pel personal facultatiu d'aquesta Clínica Mental. I després de tres mesos de laboriosos estudis sobre aquest projecte, no pogueren arribar a un acord els tècnics de la construcció i els tècnics facultatius, ja que així mentre uns eren partidaris de continuar aquells edificis ja començats en l'època de la Dictadura, amb el fi d'aprofitar la quantitat esmerçada, els tècnics facultatius d'aquest Institut Mental creien ells que havia de continuar-se aquella política de petits edificis, fora de les grans edificacions; objectaven els tècnics de la construcció que aquestes petites edificacions havien d'encarir el cost de la construcció, i, per tant, inclús el cost de conservació, puix que tota la sèrie de serveis secundaris a instal·lar allí, com era calefacció, personal d'infermers, etc., havia d'augmentar llur valor, i havia de comprendre una major quantitat de despeses. En front d'aquestes objeccions, formulava el personal tècnic el cas, dient que això els permetria seguir les directrius europees, que tendeixen a la separació d'aquests malalts, amb un tractament adequat.

El senyor Irla, no especialitzat en aquesta matèria, i, per altra part, no volent perjudicar una qüestió, en el moment en què es debatia a les Corts d'Espanya la solució de l'autonomia de Catalunya, que havia de fer possible que nosaltres, amb plena sobirania, donéssim les solucions que calguessin a les qüestions sanitàries, davant d'aquesta impossibilitat de posar de comú acord els tècnics de construcció i el personal facultatiu de la Casa, deixà aquest projecte enlaire, en espera que el dia de demà, constituïda la Generalitat de manera definitiva i amb plenes facultats, resolgués aquest problema.

I en aquest estat de coses, en aquest estat de fet, jo em vaig fer càrrec de la Conselleria, i, no volent perjudicar el cas a través de dictàmens ni d'una sèrie de suggerències a ponències, que se n'havien formulat ja tres des de l'època de la Dictadura, vaig voler formar-me'n un judici personal i em vaig traslladar a Girona, realitzant una visita al bell poble de Salt, a aquesta Clínica Mental. I, efectivament, em vaig trobar allí que existia una planta d'150 metres, a mig construir, i que els arquitectes que m'acom-

panyaven tot era voler-me convèncer de la necessitat que amb la mínima quantitat d'aquestes pessetes a què heu alludit, de 720,000 pessetes, que figuren en el Pressupost des de l'any 1929, podiem acabar aquests pavellons i acabar amb aquell espectacle dolorosíssim que ens donen aquells pobres malalts allotjats en unes condicions pèssimes, irsuficients, dintre d'aquell edifici antic. Per altra part, hi havia el personal facultatiu de la Casa, que em refermava la seva opinió de la necessitat de fer petits pavellons, que s'adiuen més amb l'orientació dels tècnics sanitaris arreu del món.

Jo en vaig treure la meua opinió personal indubtablement, però davant d'un problema d'aquesta magnitud, que no afectava purament i exclusiva el poble de Salt, ni als dements reclosos en aquella Casa, sinó que es tractava de fallar un problema de qüestió tècnica, si construir un edifici de gran volum o l'edifici petit per a poder allotjar aquells malalts per especialitats, vaig entendre jo que calia assessorar-me'n per tècnics, no perquè em fessin un nou Projecte, que hauria estat entorpir aquesta marxa, que dissortadament sempre ha estat l'inconvenient de tota la burocràcia, sinó perquè m'assessoressin o, almenys, refermessin la meua posició espiritual davant d'aquell problema tècnic que es plantejava.

Tot just tornat de Girona, vaig buscar un organisme de tècnics sanitaris, arquitectes especialitzats en aquestes coses, xicots joves que fa poc temps que han tornat de totes les contrades d'Europa, visitant sanatoris, clíniques mentals, que constituïen llur especialitat, i jo els vaig sotmetre aquest veredict, perquè m'aportessin una orientació, i estem en espera d'aquest veredict, que no crec que trigui molt, perquè jo ho desitjo tant com la V. S., perquè el desig humà jo també el sento, però damunt d'aquest desig humà, sobre mi pesa una responsabilitat de govern. Jo procuraré que amb la major rapidesa em donin llur dictamen, i tingui la plena seguretat la V. S. que dintre la premura del temps possible jo procuraré donar una solució definitiva a aquest problema que pesa damunt de les nostres consciències, com és l'allotjament dels dements en aquest edifici vell de la vila de Salt.

Per altra banda, jo no voldria acabar aquest petit debat, i no crec que sigui pas allargar-lo, crec que plaurà també a la V. S., sense dir-li quines són les normes, les orientacions — perquè tampoc puc encaixar-ho dintre de la simplicitat de Girona, sinó en el seu volum total, tot aquest problema que afecta malalties mentals dintre de Catalunya, molt més quan l'Estat espanyol ens acaba de traspasar uns serveis, encara — com heu dit molt bé — momentàniament està traspassada solament la burocràcia. Però jo explicaré, en línies generals, el meu Projecte sobre el pla de conjunt sanitari a seguir en aquesta classe de malalties.

El dement és un malalt com qualsevol altre; no es tracta d'aquella concepció antiga de què era una persona inguarible, i que, per tant, havia d'aïllar-se'l de la societat com a un ésser perillós o nefast. El dement tractat en un moment convenient, pot guarir la seva enfermetat, i pot incorporar-se de nou a la societat, portant-hi aquell grau d'utilitat, aquell grau de treball, que amb aquest esperit de solidaritat tots hem de procurar

que cadascú contribueixi a l'engrandiment de la seva terra.

Tenint en compte les necessitats de Catalunya, ens trobem avui que necessitem quan menys uns edificis capaços per a tres mil cinc-cents dementes, que és la quantitat aproximada que existeix avui dintre de Catalunya. I jo em trobo que les úniques cases que depenen de la Generalitat de Catalunya són la Clínica Mental de Santa Coloma i aquest Institut Martí i Julià dintre les terres gironines i enclavat en la villa de Salt; un, capaç per a tres-cents malalts, l'altre, ratllant la xifra de sis-cents. Un i altre dintre d'edificis vells i en uns condicions pèssimes i que repugnen qualsevol consciència, per petita sensibilitat que tingui.

I damunt d'això, el pla per nosaltres a traçar quan menys, que jo considero, és el següent: Cal, en primer terme, una hospitalització ràpida, un edifici que pugui atendre aquestes necessitats apremiants, momentàniament per a mil cinc-cents malalts; mil cinc-cents malalts que puguin ingressar sense passar per aquelles traves burocràtiques a què avui es veuen sotmesos els malalts mentals per a poder ingressar en una d'aquestes clíniques, i que, sota la responsabilitat pura i exclusiva del Director d'aquesta clínica, hi puguin ingressar, se'ls estudiï, se'ls faci llur filiació psiquiàtrica, s'assenyali a quina classe de dement s'pertanyen i a quin tractament cal subjectar-los; i que aquest organisme vingüés a substituir aquest organisme pèssim, que crec que també reconeixerà la V. S. que aquesta funció defectuosa a què avui acompleix Catalunya amb l'Asil del Parc, que més que un Asil del Parc és una veritable caserna — jo no vull dir-ho amb més tons ponderatius, però tot quan poguéssim dir de Salt, ho hauríem d'enlairar a la cinquena potència si ens referíssim a aquest Asil del Parc de Barcelona—. Doncs bé, el que caldria és suplir aquesta funció, com si diguéssim, d'hospital d'urgència, capaç per a mil cinc-cents malalts, i efectivament a Santa Coloma, com heu assenyalat, hi ha aquesta clínica per poder allotjar el dia de demà aquests mil cinc-cents malalts. Jo em trobo amb un peu forçat, amb un estat de fet. A Santa Coloma, seguint aquesta mateixa política de la Dictadura, tenen traçada ja una clínica capaç, aproximadament, per aquesta necessitat, ja que ho fixaven en mil dos-cents malalts, però el seu pressupost era en aquella època de 25 milions de pessetes, sense tenir en compte aquelles despeses imprevistes que sempre es presenten, i que adaptant-ho avui a les realitats del dia, es convertiria en un pressupost de 30 milions de pessetes. Ens trobàvem avui que a on es porten ja esmerçats 3 milions i mig de pessetes, no podíem ocupar cap edifici, a no ésser que sigui a l'edifici vell.

El pla ja està fallat en concurs. Són pavellons fets de pedra picada fins a mitja planta, d'una fastuositat extraordinària, amb un traçat de passeigs dintre d'aquell terreny irregular, amb una escalinata de pedra de color que dona una impressió de gran luxe; però amb tot això jo deixo a la consideració de la V. S. i de tots els senyors Diputats, el fet de si això podia comprometre'm com a Conseller, a la continuació d'una obra, tan costosa

i que a la vegada respon tan poc a les exigències de la realitat d'avui en dia.

Tan sols citaré, per a demostrar el que jo he fet en aquest sentit, un fet; que ha estat l'única cosa que estava al meu abast. Estava encara per a adjudicar, i això era a rel de la recepció d'un d'aquests pavellons de pedra, una respatllera de majòlica de València que per un sol pavelló hi havia un pressupost en la quantitat de 105,000 pessetes; i jo em vaig negar a posar la meva signatura, no sols em vaig negar a posar la meva signatura a malgrat dels precs amb què em volien convèncer l'arquitecte i el director de la Casa, sinó que vaig creure que continuant l'enguixat i fent en les parets uns dibuixos d'uns colors alegres, vaig creure que quedava complida la finalitat. I el mateix que dic d'aquesta majòlica, podria parlar-vos de motlures de terra cuita, perquè he tingut el convenciment de què d'haver continuat en aquella política d'edificis, hauríem d'esmerçar les nostres possibilitats pressupostàries per la finalitat principal a què vénen destinats aquests edificis i no podríem fer una política eficaç per a la reclusió de dementes. I jo us afirmo que he procurat i procuraré subsanar aquestes coses i procuraré que no es puguin bastir de nou aquests edificis de pedra, aquests edificis tan costosos que per les despeses del seu bastiment, impossibilitarien l'acció sanitària que pot portar-se perfectament amb edificacions més modestes, amb edificacions no tan fastuoses en forma que s'harmonitzin dintre de les possibilitats del Pressupost les despeses per a nous edificis, en forma que comptem amb construccions més austeres que no estan renyides amb la funció i amb la missió social i higiènica encarregada de realitzar.

I una vegada bastit aquest edifici central, hauríem d'edificar noves clíniques en el territori de cada una de les extingides províncies de Catalunya. A Girona no falta més que ampliar i millorar aquests serveis. En quant a Barcelona, no existeix problema perquè momentàniament podem servir-nos perfectament de la Clínica que té l'Hospital de Sant Pau en el terme de Sant Andreu, i amb l'Hospital Mental de Sant Boi. I en quant a les terres tarragonines, tampoc no existeix problema perquè pot servir a la perfecció l'Institut Pere Mata, on ja hi han pensionistes, i jo he pogut veure i comprovar en una visita recent que he fet a aquesta institució, que pot parionar-se amb qualsevol altre edifici de l'estranger destinat a aquesta finalitat. De manera que el problema restaria reduït, en aquest cas, a l'antiga província de Lleida, on podria bastir-se un edifici que respongués a les necessitats de les comarques de l'antiga província de Lleida, que aproximadament hauria d'atendre l'hospitalització i tractament d'uns 400 o 500 dementes. Aquesta, senyors Diputats, és la política que pensen realitzar en qüestió d'hospitalització i tractament de dementes a Catalunya. Per aquesta política ens hem d'inspirar amb la idea de què el dement és un malalt perfectament guarible en certs períodes, com ho és el malalt tuberculós, i que se'l pot sotmetre a un tractament adequat i eficaç. I l'Estat, en aquest cas, la Generalitat, pecaria per omissió si no concedia al problema la importància que té, la importància deguda, i la nostra responsabilitat fóra gran si aquests malalts dementes, avui perfectament guaribles, con-

tinuaven dintre de la seva demència sense ésser degudament atesos, sense ésser degudament tractats, i, per tant, constituint un element de destorb per a la societat, quan amb un tractament adequat podríem incorporar-los a la societat catalana.

Aquestes i no altres coses eren les que volia contestar en ordre a la interpellació de la V. S. Ara vull, solament com a punt final, ratificar-me en aquestes declaracions que deia que jo havia fet en la premsa. Efectivament: l'Estat ens acabava de traspasar els serveis de Sanitat a Catalunya; i interrogat pels periodistes que em felicitaven, jo no volia enganyar el poble ni desorientar l'opinió. Jo estava content i estic content perquè el traspàs de serveis representa un bé per a Catalunya, i representa el reconeixement de la nostra personalitat; però jo no volia aixecar les campanes al vol d'una manera indeguda davant del traspàs d'aquestes serveis. Encaixat en les normes existents, deia el que significava aquest traspàs, que momentàniament no significa altra cosa que el traspàs de la burocràcia que té Espanya, el traspàs del personal, que jo no discuteixo si és suficient, si és capacitat o incapacitat, però no se'ns traspassava altra cosa que personal i els serveis, que representa per a mi un problema de funcions l'encaixar-los dintre de la sanitat tal com nosaltres volem atendre-la.

I ara bé la segona part, que és el que fa referència a la valorització d'aquests serveis. I he de dir que això és de la incumbència de la Comissió de Traspàs de Serveis. He de creure, no en la generositat, perquè no és cosa de generositat, sinó de justícia, de la República espanyola; altrament, si no es feia més que traspasar els funcionaris seria un engany i no hi hauria aquella cordialitat o correspondència i aquella sinceritat i honradesa amb què hem procedit nosaltres en tots els casos amb la República. He dit. *(Molt bé, en la Majoria.)*

(Ocupa la presidència l'honorable senyor Lluís Companys.)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Vallès i Pujals, per a rectificar.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Molt breument, senyors Diputats, perquè jo ja he començat dient que creia que segurament no hi hauria discussió, que no hi hauria contradicció en les paraules que jo pronunciés i les que pronunciaria el senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social. I he d'agrair les manifestacions que ha fet i com ha recollit les meves observacions, que deixa veure la coincidència perfecta que tenim sobre el particular.

Ens deia concretament el senyor Conseller de Sanitat, respecte al remei, respecte a la solució del problema manicomial en les terres gironines, deia que espera un dictamen, que confia que li arribarà dintre de poc. Bé està, senyor Conseller; nosaltres no podem exigir-li més; però tingui en compte el senyor Conseller i tinguin en compte els senyors Diputats que aquest dictamen que ara s'espera és el veredict o dictamen número 4 o número 5 que s'ha donat respecte aquest problema.

El Sr. CONSELLER de Sanitat i Assistència Social: ¿Em permet un moment?

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Amb molt de gust.

El Sr. CONSELLER de Sanitat i Assistència Social: Tingui's en compte que fins ara no es tractava de veredictes. Eren projectes nous,

en forma que cada situació nova que venia, encarregava un projecte nou. Jo no he encarregat cap projecte nou i m'he limitat a demanar un dictamen sobre l'existent.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Està bé. Nosaltres no podem coartar la llibertat del Conseller; però voldríem dir-li que fóra convenient que no passessin els anys en dictàmens i més dictàmens i mentrestant quedessin les coses com ara.

Realment, jo no puc més que afegir sinó reiterar respecte de l'altre extrem de la interpellació, reiterar al senyor Conseller de Sanitat aquell punt que fa referència a les compensacions a recabar de l'Estat quan sigui arribat el moment oportú. Creiem que a les oficines de la Generalitat es trobaran expedients bastant voluminosos que vénen a constituir la història d'aquestes reclamacions que s'havien anat formulant a l'Estat en temps passats, que segurament ara, encara són oportunes.

I, finalment, per a acabar, i referint-nos a una cosa més concreta i més de detall, observarem que hi ha un problema sobre el qual nosaltres voldríem cridar l'atenció del senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social. Ens referim al fet de què fa poc va publicar el senyor Conseller de Sanitat, l'anunci d'un concurs per a proveir places d'infermer per a la Clínica Mental de Santa Coloma.

Per aquest anunci es treien a concurs unes places d'infermers, amb la dotació de 3,000 ptes.; infermers interns, amb 5 ptes., i infermers externs, amb 9 ptes. diàries. I es dona el cas — si les meves notícies no són equivocades — que els infermers del Manicomi de Salt cobren 2 ptes. i mitja diàries. I creiem que avui no pot haver cap servidor de cap organisme ni de cap organització i menys de cap organisme públic que cobri 2 pesetes i mitja diàries, motiu pel qual entenc que s'hauria de posar remei ràpid a aquest cas. I acabo per veure si podem treure finalitats a aquesta interpellació meua, preguntant al senyor Conseller de Sanitat que procuri posar remei als mals que això representa.

El Sr. CONSELLER de Sanitat i Assistència social: Efectivament; precisament per a subsanar aquestes anomalies, jo vaig cridar l'atenció al Director de la Clínica de Salt, i vaig parlar-li de l'anomalia que representava que hi haguessin uns servidors de la Institució que cobressin tan poc. I aquest com altres casos varen moure el meu ànim en el sentit de posar remei a situacions com aquestes i vaig creure convenient el comptar, el disposar de personal degudament capacitat. I quan jo feia consideracions en ordre als efectes nocius que causava el fet de què unes persones guanyessin tan poc, se'm deia que el personal aquell no tenia la més petita capacitat i solvència. Vaig tornar a Barcelona i després vaig visitar la Clínica Mental de Santa Coloma i em vaig trobar amb el mateix fet, amb personal que cobrava molt poc. Era gent que, degut a una influència política i procedent d'activitats molt diverses, ingressava a la Clínica Mental com a infermers, com haurien pogut ingressar de sagristans o altra ocupació.

Jo entenc que això constitueix, podríem dir-

ne, la falla més essencialíssima del funcionament d'aquesta Clínica, i primerament se'm va ocórrer — ja que les possibilitats econòmiques de què podia disposar m'ho permetien — remunerar el personal més humanament, i destituir automàticament tot el personal de la Clínica Mental i convocar un concurs-oposició per tal que demostrin els seus coneixements, subjectant-se a les disciplines d'un programa, concurs-oposició que serà fallat en plena imparcialitat, perquè jo no obeiria a cap mena d'influència a l'hora de nomenar el personal que més capacitat hagi demostrat, ja que no bastaria l'existència de grans edificis si en ells no hi poguessin trobar els malalts el tracte adequat.

Això és el que he fet a la Clínica Mental de Santa Coloma i espero seguir fent-ho amb el personal d'infermers de Girona en la mida que els mitjans econòmics de la Comissaria m'ho permeti; però no ho he fet en aquest moment perquè amb la quantitat que es paga ara pocs són els coneixements i els estudis que es poden demanar als que ocupen les places.

Lectura d'un Projecte de Llei Municipal de Catalunya

(Un senyor Secretari dona lectura al següent Decret:)

«Com a President de la Generalitat, a proposta dels Consellers de Justícia i Dret i Governació i d'acord amb el Consell, He resolt: Autoritzar els Consellers de Justícia i Dret i Governació per a presentar al Parlament, per parts, un Projecte de Llei municipal de Catalunya.

Barcelona, 26 de maig del 1933. — Francesc Macià (signat). — El Conseller de Justícia i Dret, Pere Coromines (signat). — El Conseller de Governació, J. Selves i Carner (signat).»

(L'honorable senyor Conseller de Justícia i Dret, des de la tribuna, dona lectura al Projecte de Llei municipal, en els seus articles del 1.º al 80, i que figuren com a anexe a aquest DIARI DE SESSIONS.)

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Senyors Diputats: No és per a exposar, com vaig fer en ocasió de la presentació del Projecte de Llei sobre contractes de conreu, els punts fonamentals d'aquest Projecte i les orientacions que ha tingut en el seu Projecte el Govern. És senzillament per a defensar breument la forma de presentació. Ens hem trobat amb un Projecte, primer, que té més de tres-cents articles, que portaria una greu dificultat haver-lo d'estudiar tot d'una vegada, i aleshores se'ns ha ocorregut la idea de venir aquí amb un Projecte de Llei orgànica municipal, és a dir, que aquí hi ha tot el referent a l'organització i a la distribució interior dels Municipis. Abans de què aquesta Llei estigui aprovada i si molt convé, ni dictaminada, vindrà la segona part, i aquesta segona part contindrà tota la resta.

Es proposa així com a mètode de treball, no amb cap idea d'allargar, ni d'escursar la discussió, ni de preparar cap mena d'èxits, ni justificar cap procediment. És senzillament per a avançar temps, per a avançar treball i per a facilitar l'obra de la Comissió dictaminadora.

Una altra explicació que també pot merèixer l'atenció de la Cambra. Aquest Projecte el signen els Consellers de Justícia i Dret i de Governació. Per la seva matèria aquest Projecte hauria d'estar signat, purament i simple, pel Conseller de Governació; però com que és una de les Lleis que s'han considerat fonamentals i que s'havia de confiar la seva redacció o la seva primera formació a la Comissió Jurídica Assessora, ha vingut per conducte de la Conselleria de Justícia i Dret. I a això, solament a aquest treball mecànic de transmissió i tal vegada de reflexió del primer Projecte, es deu la presència i l'activitat d'aquest Conseller de Justícia. D'aquí endavant les coses aniran pel camí més natural i s'encarregarà de la seva defensa i parlarà quan hagi de portar la veu del Govern, el senyor Conseller de Governació.

Alguns Srs. DIPUTATS de la Minoria de Lliga Catalana: I la Comissió?

El Sr. PRESIDENT: La Presidència està esperant la suggerència de la Cambra per si creu convenient nomenar una Comissió especial.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Jo anava a proposar en aquest sentit que així com es va fer en el Projecte de contractes de conreu, donada la importància d'aquesta obra que es va a realitzar, que es confiï a una Comissió que no hagi de fer res més que això, perquè si no aniríem allargant i retardant la discussió d'aquests articles i convé que com més aviat millor estigui resolta, almenys la part orgànica, que és aquella que és absolutament necessària per a anar a una reorganització dels Ajuntaments. Per això proposa el Govern que es formi una Comissió especial exclusivament destinada a dictaminar no solament això, sinó el seu complement que vindrà, i que per això s'adopti el mateix nombre — això és indiferent, si és que hi ha alguna altra suggerència — el mateix nombre de quinze persones que constitueixen la Comissió especial de contractes de conreu. I res més.

El Sr. PRESIDENT: Es pot acceptar com a fórmula la de la Comissió especial de contractes de conreu, o la de les Comissions ordinàries. Té la paraula el Parlament, per a dir el que cregui convenient.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Ens ha semblat entendre que es proposava una Comissió de quinze Diputats. Ens sembla bé.

El Sr. PRESIDENT: Així s'adoptarà la mateixa fórmula establerta per a la Comissió de contractes de conreu, amb la mateixa representació dels diferents grups parlamentaris. En aquest cas la Presidència es posarà d'acord amb les representacions parlamentàries de la Cambra, perquè facin la designació de llurs representants i

per a constituir immediatament la Comissió especial. El Projecte passarà a informació, per tant, d'aquesta Comissió especial que es nomenarà.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei relativa a la resolució dels conflictes derivats dels contractes de conreu

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Rovira i Virgili.

El Sr. ROVIRA I VIRGILI: Senyors Diputats: Em crec en el deure d'intervenir en aquest debat sobre un aspecte del problema del nostre camp, en la mateixa forma que ho va fer dies enrera el nostre estimat company senyor Tauler, o sigui com a simple Diputat de la Majoria d'Esquerra Republicana, i fins diré, per part meua, com a Diputat de l'única Catalunya, la de tots i de sempre, que per a mi és la veritable i autèntica Catalunya.

Vull tractar en aquest debat d'alguns aspectes permanents, nacionals d'aquest problema, que estan per damunt del text dels Projectes i de l'articulat de les Lleis. Cap català avui no pot sostreure's a l'impuls de comparar, més encara, de relacionar el conflicte actual del camp amb els conflictes passats, i sobretot amb la qüestió constant de Catalunya, que encara existeix, mal que no volguéssim, ben viva i ben profunda. Per això jo voldria que tots els Diputats, els socialistes, els de la Lliga, els de l'Esquerra, en tractar d'aquest problema, penséssim bé en la lliçó de la història i en l'experiència de la realitat.

El meu company senyor Galés, l'altre dia va fer un resum molt documentat sobre la història d'aquest conflicte, resum amb el qual jo estic d'acord, i el senyor Abadal, amb el seu coneixement de la Història i del Dret de Catalunya, va fer, també, algunes allusions, que fan que jo em senti inclinat a recollir aspectes d'aquest problema, el d'ara i el d'abans, perquè en el fons són fases diverses d'un mateix conflicte llarguíssim.

La lliçó, la gran lliçó d'aquella guerra dels remences, o de les dues guerres que hi va haver, com sap el senyor Valls i Taverner, una de deu anys i l'altra de tres, és que l'entossudiment d'oposar-se a la transformació del dret caduc, és alhora un atemptat contra la justícia i un atemptat contra la pàtria. Diguin el que vulguin els que avui defensen certes actituds del segle xv o d'avui, el problema, en el fons, és igual avui que abans. És igual en el sentit que allò que va promoure els conflictes d'aquell segle, fou la resistència, per molt temps, de la classe senyorial, a canviar la forma de dret respecte de la terra. Foren els senyors, més que ningú, a part dels reis, els que tingueren la culpa d'aquell conflicte, com ho són encara avui, sota forma diferent. Hi hagué culpa també, no tanta, per part de la Generalitat, i hi fou també per part dels mateixos remences; però la culpa essencial, en aquella hora, fou d'aquells que durant prop d'un segle es resistiren a la transformació del dret feudal.

El senyor Abadal l'altre dia volia indicar, per a servir els seus arguments, que els actuals pro-

pietaris són els descendents dels remences redimits del segle xv. I això ho dubto molt; això ho crec gairebé impossible, perquè la localització comarcal dels dos conflictes és molt diferent. Els remences eren al Bisbat de Girona, al de Vic i en part del de Barcelona; el conflicte actual és més bé cap al centre, i més encara al sud de Catalunya. Abans el centre geogràfic del conflicte era Besalú; avui és Vilafranca. En el Penadès, podríem dir que és el rovell de l'ou de l'actual conflicte de la rabassa, mai no hi ha hagut remences. No tenen, doncs, relació d'herència els propietaris d'ara i els remences d'abans.

En canvi, és ben certa una altra línia de descendència. Els que eren descendents dels remences, indubtablement, eren els pagesos sublevats l'any 1640; i fixeu-vos-hi bé, homes conservadors de Catalunya, fixeu-vos-hi bé en aquest fet: els pagesos oprimits del segle xv es giraren contra la pàtria, i els pagesos redimits del segle xvii es posaren al costat de la pàtria.

També volia suposar el senyor Abadal, que aleshores hi va haver una solució jurídica total del problema; que de la Llei vella, que eren els Usatges, es passà a la Llei nova, la sentència de Guadalupe, i això tampoc és exacte. Entre el començament del fort del conflicte i la sentència va passar prop de mig segle de pertorbacions; moltes més que ara, i aleshores també molts pagesos, com avui, no pagaven els censos, ni pagaven les prestacions. El primer conflicte legal que hi va haver fou, com ara, el dels endarreriments, els «darre-ratges», que deien aleshores. Per tant la comparació és molt més viva i forta del que sembla. I encara hi ha un altre punt de contacte: de remences n'hi havien pocs; però a ells s'ajuntaren, en general, els pagesos que pagaven prestacions que ells creien excessives, com avui també hi ha pocs rabassaires; la majoria són parcers i arrendataris.

Jo crec que aquest problema no pot ésser resolt si no es té en compte que ara en el segle xx, com en el segle xv, hi ha un moment de crisi del concepte de la propietat, i això que no veieren amb els seus ulls els senyors del segle xv, no ho veuen tampoc molts propietaris d'avui.

Vaig veure l'altre dia com el nostre eminent company, senyor Tries de Bes...

El Sr. TRIES DE BES: Moltes gràcies.

El Sr. ROVIRA I VIRGILI: ...venia a la Cambra amb una cartera gruixuda, tota gràvida de documents, i que en treia, com d'un corn d'abundància, fulls de propaganda, manifestos electorals, retalls de discursos; tota la lira, tot un arxiu; i això, que prova molt la cura arxivera del senyor Tries de Bes...

El Sr. TRIES DE BES: No, no; era d'un altre.

El Sr. ROVIRA I VIRGILI: ...no és una cosa que afecti directament el problema d'ara. Ja sé que ell portava l'assumpte a un punt més alt, fins al punt, inclús, de definir la Justícia en la forma clàssica de donar a cadascú el que sigui seu: *sumum cuique tribuendi*; però en aquest cas, ¿què és el de cadascú? perquè també hi ha una altra sentència llatina que diu: *summum jus, summa injuria*; l'excés de Dret pot ésser la màxima injustícia.

Aquest problema del propietari que se'n va del

poble, que es fa senyor de la ciutat, i viu de les rendes, és un problema que el veiem ben clar; tots ens creiem conèixer un rengle, què un rengle, una sèrie de rengles de propietaris que viuen a la ciutat sobre les rendes, magres o grasses, potser més aviat magres que grasses, que els donen llurs finques. Si fos tan cert que no hi hagués absentisme, podríem fer una prova, perquè aleshores si examinem les llistes de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre, veuríem que tots aquells senyors socis deuen viure al poble o a la masia, i no hi trobaríem cap d'aquests pagesos de saló que viuen al Passeig de Gràcia o a la dreta de l'Eixample barceloní.

Hi ha un fet evident d'adhesió a la terra, i aquesta adhesió, més que ningú, la representen aquests homes parcers, rabassaires, arrendataris, que estimen la terra com s'estima una esposa. Parlava el senyor Tries de Bes de l'aspror de l'egoisme d'aquests pagesos, i això és donar una interpretació pejorativa a aquest amor dels catalans a la terra pròpia. Hi ha vegades que poetitzar els sentiments és acostar-se a la veritat; jo crec que en aquest amor, que en diu egoisme el senyor Tries de Bes, hi ha el secret de la força i de l'esdevenidor de Catalunya. Quan hi ha home que fóra senyor, sobirà a la masia, i es creu que hi guanya si és manobre a la ciutat, o si fa de porter en una porteria, hem d'afavorir aquests altres homes que senten l'adhesió a la terra, que s'hi volen estar, que volen viure amb ella, i aleshores tots els avantatges que els poguem donar són pocs, pel bé que fan a la terra i a la pàtria.

Pensem tots que tenim un conflicte superior a aquests dels propietaris i dels parcers. Es va infiltrant un corrent immigratori que és un perill per tots; que primer era a la ciutat, que ara ja arriba al camp, i cal tenir compte de no trobant-se els uns i els altres sotmesos a l'acció d'uns immigrants, que es diuen i es pensen ésser «comunistas libertarios», que vénen del sud, i que no estimen ni la terra, ni la llengua ni l'ànima de Catalunya.

Hem de pensar en aquests aspectes, perquè l'aspror veritable es veu, no pas en els propietaris en conjunt, sinó en els directores d'aquest moviment de propietaris.

Ara volen fer creure el mateix que en el segle xv. ¿Què deien els senyors contra la concòrdia de la Diputació? Perquè hi ha un fet important, senyor Valls i Taverner, que molts historiadors no l'han tingut en compte; és que es parla d'aquella concòrdia com si fos simplement un Projecte, i és molt més. Va ésser una Llei; el 9 de juny del 1462, quan el Comte de Pallars, amb el seu exèrcit de pirates, va dir el senyor Galés i no anava massa equivocat, estava ja assetjant Girona, la Generalitat, presidida per un gran patriota, l'abat de Montserrat, Antoni Pere Ferrer, decretà la Llei de concòrdia i en va trametre còpia als veguers de totes les vegueries, perquè la implantessin.

Va ésser més que un Projecte, doncs: va ésser una Llei de la nostra Generalitat, que tenia aleshores el Govern de Catalunya, perquè ja Joan II havia estat declarat enemic públic de la terra. ¿I quins foren els que varen oposar aquella concòrdia, que va ésser de fet la mateixa que vint-i-cinc anys després decretava Ferran II? Varen ésser els senyors; els del Gironès i els de l'Empordà que varen escriure a la Generalitat protestant contra la concòrdia dient que

no l'admetien, que allò només servia per encoratjar els pagesos, que quan més se'ls donava més demanaven.

De fet va haver-hi a les comarques gironines una assemblea de senyors, gairebé igual a les recents de Vilafranca, Igualada i Manresa,

El Sr. COMORERA: Això està molt bé.

El Sr. VALLES I PUJALS: D'això en té la culpa el senyor Irla.

El Sr. ROVIRA I VIRGILI: Deien aquells senyors que amb aquelles condicions que s'establien quedava arruinada la propietat i que el món s'acabaria. ¿Ells sí que per poc acaben amb el món i amb Catalunya, resistint les demandes justes dels pagesos! I va ésser al revés: a despit de la ruina que va portar a Catalunya la guerra dels deu anys, a despit de l'hostilitat profunda dels reis de la dinastia castellana contra la pàtria, quan els pagesos varen ésser redimits dels mals usos, la nostra agricultura va pujar de força i va ésser més pròspera, i en mig d'una indústria decadent i d'un comerç que es debilitava varen ésser els agricultors, varen ésser els pagesos de ramença ja redimits, els que varen salvar la terra, els que varen salvar la nostra pàtria en els segles xvi i xvii.

I creiem que ara, en molta part, passaria igual, que de tenir els parcers, els arrendataris i els rabassaires, la terra més seva i més pròpia, d'això vindria una major seguretat i una major fecunditat de la terra. Nosaltres estem obligats a servir aquesta adhesió dels catalans a la terra pròpia, perquè així tindrem més seguretat cada dia, i davant aquesta invasió d'elements immigrants que entren a Catalunya, com a una terra de conquesta, com entraven els *tercios* de Felip V, hem d'estimular l'adhesió dels catalans a la terra, aquesta adhesió que és un doble amor: amor a la terra del terròs material i amor a la terra de la pàtria espiritual. (*Aplaudiments en la Majoria.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ventosa i Calvell.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Fem ara ús de la paraula en el vot particular, no per discutir amb el nostre company i eminent historiador senyor Rovira i Virgili sobre l'aspecte històric del problema de la terra a Catalunya. És un terreny en el qual jo em trobaria en condicions tals d'inferioritat, que no podria discutir. Jo vaig a examinar, a parlar del vot particular que ha presentat aquesta Minoria i que ve a reproduir el dictamen de la Comissió Jurídica Assessora; no perquè es voti precisament aquest dictamen en la seva totalitat, sinó per marcar una posició i una orientació i per preparar en l'ànim de la Comissió l'examen, l'estudi i tal vegada l'acceptació d'algunes de les esmenes o vots particulars que en els diferents articles es proposa presentar aquesta Minoria.

Jo crec, senyors Diputats, que tenim avui a Catalunya tres principals problemes que tenen tal gravetat, que poden posar en perill l'autonomia de la nostra terra: el problema de la Hisenda o dels recursos econòmics indispensables per l'exercici de les nostres facultats; el problema de l'ordre públic i el problema del camp. I en enumerar entre els problemes que hi ha plantejats en caràcter de major gravetat a Catalunya, el problema del camp, vull dir, evidentment, que aquest problema existeix.

Els meus companys senyors Abadal i Tries de Bes han parlat d'una manera insuperable respecte de la gènesis, de l'origen i causes diferents d'aquest conflicte; i jo no podria entrar en aquest mateix terreny i seguir la mateixa argumentació, perquè hauria de repetir forçosament en forma pitjor, els arguments mateixos que ells varen exposar. Per altra banda, això em desviaria del meu propòsit, perquè jo no puc pretendre, senyors Diputats, que ni la Majoria ni la Comissió reconegui que té una culpabilitat amb la gènesis d'aquests conflictes. En el meu pensament, aquesta culpabilitat existeix; però jo no puc demanar-los que ells mateixos la reconeguin, perquè això faria impossible el diàleg, i el meu pensament i el meu propòsit, avui, és que poguem dialogar, com també és el meu propòsit portar, si és possible, al seu ànim el convenciment de la necessitat de modificar el dictamen que està ara a la deliberació del Parlament. De totes maneres, haurem d'examinar, senyors Diputats, el que és la característica d'aquests problemes que hi han existents. Poden haver-hi disparitats d'opinions sobre les causes i la natura del conflicte, però tots hem de reconèixer que en el camp de Catalunya hi ha una situació de pugna, d'hostilitat i de lluita entre els elements diversos que constitueixen un conflicte, i el problema, a judici meu, és un dels més greus que està plantejat avui a Catalunya. Ara bé; ¿quines característiques té aquest problema? ¿Quines característiques té l'oposició, la pugna entre els arrendataris i parcers i rabassaires d'un costat i rabassaires de l'altre? S'ha dit aquí, i ho hauré de repetir per a fonamentar i per a basar la meua exposició, que evidentment no existeix aquí, com existeix en altres llocs d'Espanya i en altres països d'Europa encara més intensament un problema de latifundis, que se'ls hagi de trossejar i dividir. No existeix d'una manera excepcional i d'escassa proporció, un problema d'obres parats al camp als quals se'ls hi hagi de donar feina. No existeix tampoc un problema ideològic. No es tracta aquí per part de ningú de convertir en collectivista la propietat del camp, que és el punt que jo tinc la ferma convicció de que si en lloc del règim actual es tractés de socialitzar la propietat del camp, és a dir, de treure-la dels propietaris, dels parcers, dels arrendataris i dels rabassaires, per a atribuir-la a l'Estat i per a explotar-la collectivament, la protesta que s'alçaria i es formularia per part dels mateixos elements parcers i rabassaires fóra més forta de la que es promou avui i el conflicte fóra més greu del que, en l'actualitat, es planteja al camp de Catalunya. Es aquest un problema d'interessos; sí, un problema d'interessos que significa per part dels uns el desig d'adquirir una propietat, i que significa per part de tots en general el desig de millorar, uns creuen justament, altres creuen injustament, els contractes d'arrendaments o de parceria o de rabassa que tenen celebrats.

I, plantejat així el problema, té al meu judici i crec que és evident que no dóna lloc a dubtes, dos aspectes, dos caïres: problema circumstancial i problema de fons.

El problema de fons, no l'hem d'examinar

avui; és el Projecte de contractes de conreu que ha estat presentat pel Govern i que està pendent de dictamen de la Comissió. Altre és el Projecte de Llei circumstancial, especial, que té per objecte segons es manifesta en el mateix epígraf, el resol-dre els conflictes que estan plantejats al camp de Catalunya, derivat del fet de que els rabassaires o parcers o arrendataris s'han negat amb raó o sense raó — ja us dic que no vull discutir a tots els efectes de la meua argumentació —, s'han negat a complir els contractes i les resolucions dictades pels Jutges en mèrits dels judicis de revisió i oposant-se inclús violentament moltes vegades a solucions executives emanades de sentències dictades pels Tribunals. Problema circumstancial, com han dit els senyors Abadal i Tries de Bes, i com ha concretat aquesta Minoria en un vot particular, que no tindria més que una solució.

Quan hi ha unes Lleis i unes disposicions dictades per la República, quan hi ha una sentència dictada per les autoritats o pels Tribunals que han estat instituïts pel mateix Govern de la República, no hi hauria més camí en un règim provisional que complir-les, a reserva del que es resolgués després en el règim definitiu sobre els contractes de conreu.

Bé; però abandonem aquesta posició, millor dit, deixem-la, i no l'abandonem en les nostres conviccions sinó en el nostre diàleg amb la Comissió. I nosaltres diem: Bé; recollim els vostres arguments; hi ha uns conflictes plantejats al camp de Catalunya que tenen un caràcter d'extremada gravetat i d'extremada violència. Si es vol exigir l'estricta compliment de les Lleis, de les disposicions i de les sentències, es crea una situació d'enverinament que fa molt difícil que es pugui portar a terme de la manera adequada aquella modificació que ha d'ésser realitzada en el Projecte definitiu dels contractes de conreu. Llavors ve aquesta Llei circumstancial amb un doble objecte, primer, solucionar d'una manera pacífica, d'una manera que no sigui violenta, els conflictes que hi ha plantejats al camp de Catalunya; segon, preparar la discussió en una atmosfera de pau i de concòrdia del Projecte definitiu dels contractes de conreu. Plantejades així les coses, i aquest crec que va ésser el pensament del Govern en l'orientació que ha seguit aquest assumpte, jo crec que constituïa un encert del Govern el camí que primitivament havia seguit ja el Govern.

Troblem aquí dues parts, cada una de les quals creu tenir raó. I les dues estan en oposició. Anem a buscar, com passa amb els plets entre individus, uns tercers competents, honorables, imparcials, que donin la fórmula per a resoldre el conflicte. Es dirigeixen a la Comissió Jurídica Assessoradora per tal de que formulí el seu dictamen, i la Comissió Jurídica Assessoradora formula el seu dictamen, i ve el Govern i no fent honor a la Comissió Jurídica Assessoradora, respecte de la qual va aquí formular eloqüents elogis el senyor Conseller de Justícia i Dret, estima que havia de modificar en coses substancials el dictamen que havia formulat i que havia d'incorporar a aquest dictamen el que en digué el senyor Conseller de Jus-

tícia i Dret, «l'esperit del Partit d'Esquerra Republicana de Catalunya».

Jo crec que això constitueix una greu equivocació, perquè a tort o a raó, és evident que el Partit d'Esquerra Republicana de Catalunya havia tingut una participació en el conflicte, havia estat a la banda d'una de les parts, en contra de l'altra, i és evident que mai pot ésser un bon jutge el que a la vegada intervé en la qüestió que es discuteix.

Per consegüent, el Govern en modificar el dictamen estava mancat d'aquella autoritat que li era indispensable. Però després, la tramitació encara ha estat més lamentable. L'altre dia el senyor Conseller de Justícia i Dret, amb estranyesa — crec jo — de tots nosaltres, va manifestar que després d'haver formulat el seu dictamen, aquest dictamen, no havia desagradat prou els elements propietaris i que per no haver desagradat prou els elements propietaris, això l'havia conduït a estar d'acord amb la modificació que havia formulat la Comissió.

A mi em fa l'efecte de què el Govern ja en l'instant del nomenament de la Comissió no s'havia sentit enrobustit amb aquella autoritat que era indispensable, perquè és notori i no podem discutir-ne la realitat, que els senyors que formen la Comissió, tots ells respectables i dignes de la major consideració, és notori que tots ells estan significats per llur adhesió i parcialitat en favor d'una de les parts en litigi.

I si en teníem algun dubte, ells mateixos ho han afirmat reiteradament, i jo els hi pregunto: Si en lloc d'ésser ells els que han format part de la Comissió i d'estar aquesta constituïda com ho ha estat, hagués estat formada per persones vinculades amb aquest Institut Català de Sant Isidre que us mereix tanta oposició, ¿us semblaria que hauria estat un òrgan amb autoritat suficient per a proposar una solució al conflicte i buscar la pau del camp, la solució adequada i l'atmosfera més adient per a la solució dels conflictes derivats dels contractes de conreu?

El Sr. COROMINES: Però de segur que no ho haurien renunciat a fer-ho.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Però, ¿ho hauria trobat bé el senyor Conseller de Justícia i Dret?

El Sr. COROMINES: El que jo sempre he de trobar bé és que es governi d'una manera justa.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Però, ¿al senyor Coromines li sembla bé que s'imposi una part a l'altra, o creu que és un conflicte de caràcter jurídic que s'ha de resoldre en forma adequada?

En allò primer té raó, és possible que si els propietaris haguessin tingut mitjà per a fer-ho, ho haurien fet. Però jo dic al senyor Coromines, em creurà o no, però jo li dic, que si jo hagués estat Govern no hauria cregut convenient que es dictaminés per persones vinculades a una de les parts en litigi, perquè una cosa són els interessos i els sentiments i el pensament de cada una de les parts que defensen els seus interessos, i una altra cosa és el Govern, que ha d'estar per damunt de les parts en litigi i dels interessos particulars.

I bé, aquesta Comissió, que respecto, com dic, la personalitat de tots els seus membres, però careix la seva significació de l'autoritat necessària per a proposar una fórmula de solució d'aquest conflicte.

Formula el dictamen que ha vingut a discussió

del Parlament i aquest dictamen també amb tots els respectes per a la Comissió, per la seva forma externa, jo he de dir que des del punt de vista del tecnicisme jurídic, no ofereix totes aquelles garanties que serien desitjables per una Llei que hagi d'ésser aprovada pel Parlament de Catalunya, i en dir això, no poso en dubte la capacitat dels membres de la Comissió.

Això ve d'una cosa que s'ha vingut repetint de manera reiterada: El que les Lleis reguladores dels contractes de conreu i dels conflictes del camp no havien d'ésser una cosa excessivament jurídica, sinó — s'ha dit —, una cosa pràctica.

I jo crec que, en definitiva, no hi pot haver una adequada solució pràctica si no es fa amb un estricte rigor de subjecció a les normes jurídiques. Això em recorda el que passa moltes vegades quan els particulars diuen — sense recórrer a persones que tinguin una preparació tècnica adequada —: «hem de fer aquest contracte; colloquem-nos en un punt de vista pràctic, deixem-nos d'avocats ni de persones competents». Podeu tenir la seguretat de què en aquell contracte, redactat d'aquella manera, donarà lloc a plets i conflictes. I aquesta Llei, si pot prosperar tal com està, per defecte de tecnicisme jurídic, en lloc de resoldre els conflictes, els enverina. Però, en fi, deixem aquest aspecte i anem al fons de la qüestió.

En el Projecte de la Comissió Jurídica Assessora realment s'atenia al que havia estat el problema circumstancial que se li havia encarregat de resoldre. Se li havia dit: «Haveu de procurar una fórmula que resolgui els conflictes plantejats en el camp de Catalunya. I, en efecte: el Projecte de la Comissió Jurídica Assessora es refereix i dóna una fórmula per a solucionar els conflictes plantejats fins la promulgació de la Llei. I ho resol. Com? Ho resol mantenint el que és un principi fonamental, o sigui, mantenint fins que vingui una nova Llei o una norma legal, mantenint aquells preus o els contractes que havien estat o no impugnats, o que, si havien estat objecte d'una demanda de revisió, havien estat desestimats i que, si havien estat objecte d'una demanda de revisió que hagués estat estimada, s'atenien a allò que s'hagués resolt en aquesta demanda de revisió. Però, dintre del manteniment d'aquests principis que són fonamentals en aquesta matèria, la Comissió Jurídica Assessora havia procedit amb el màxim de benevolença, per a resoldre els conflictes plantejats. Havia dit, per exemple: per als endarreriments, res d'interessos ni de danys, ni perjudicis; per a pagar, un terme que podia anar de dos a quatre anys; per a les infraccions que haguessin estat comeses, res de causes criminals i res de judicis de desnonament, perquè no hi hagués pogut haver res que precisi represàlia o càstig; era una mena de moratòria que s'establí en favor dels que havien incomplert el que resultava dels contractes o de les sentències de revisió, donant-los tota mena de facilitats. De manera que, en realitat, anava a resoldre el que era el conflicte i anava a crear una atmosfera de pau, anava a evitar les violències i a preparar la discussió de la Llei definitiva sobre els contractes de conreu.

Però ve el Projecte del Govern, i el Projecte

del Govern introdueix ja una modificació essencial en el dictamen de la Comissió Jurídica Assessora, dient — cosa absolutament il·lògica en un Projecte de la naturalesa d'aquest — : «tindrà per objecte el resoldre els conflictes passats i el règim provisional de contractes de conreu fins el 31 de desembre de l'any 1933».

Naturalment, ja posat a establir un règim provisional, havia d'adoptar una pila de disposicions, havia de ficar-se en el fons del problema, sense la preparació ni l'estudi ni el desenrotllament necessaris; i immediatament ve ja la protesta d'alguns dels elements interessats, la protesta, la pressió, de parcers, rabassaires, arrendataris; i aleshores la Comissió dona aquest dictamen, en el qual es modifica substancialment el Projecte del Govern, en la quantia dels fruits en què s'ha de pagar, en la data fins la qual regirà el Projecte — que en el nou dictamen és indefinida —, àdhuc en el que hagi de passar en tots els conflictes que hi hagi plantejats i en les sentències que estan pendents d'execució. I el Govern, malgrat aquesta diferència fonamental i essencial, obeint potser a consideracions d'ordre polític o a les que siguin, accepta el nou dictamen de la Comissió, i aquest és el que avui ve a la discussió al Parlament. Aquest dictamen no té ja, com tenia el dictamen de la Comissió Jurídica Assessora, el caràcter d'una moratòria, sinó que, no solament dona facilitats per al pagament dels deutes passats, sinó que preveu els deutes futurs; és a dir, que és una moratòria amb efectes futurs i estableix el règim provisional o el que sigui — no ho diu així en l'article, però en realitat resulta així —, règim provisional fins l'aprovació de la nova Llei reguladora dels contractes de conreu.

I ja en aquest règim provisional, posats a reduir la part del propietari, creu que allò que es proposava en el Projecte del Govern és insuficient, que allò que se n'ha dit «el pacte de la Generalitat», en defecte de les resolucions dictades en els judicis de revisió, no havia d'ésser el que havia de prevaler, sinó que en lloc d'això, s'havia d'imposar, d'una manera uniforme, la reducció al 50 per 100 de tots els arrendaments en el cas en què hi hagués hagut conflicte, entenent per conflicte la manca de pagament total de les rendes o del preu d'arrendament, perquè en el cas de mancament parcial, per petit que hagués estat el lliurament o el pagament en aquest cas, l'arrendatari no havia de lliurar res més. I bé: jo us crido l'atenció sobre el que això significa. La reducció al 50 per 100, aplicat d'una manera uniforme a tots els contractes — jo crec que ja s'ha dit aquí, però és necessari repetir-ho — per als més benèvolts, per als propietaris que hagin tingut un criteri de major generositat, que no hagin tocat els contractes passats, que tinguin unes parts petites, representant una reducció a la meitat, de la mateixa manera que la representa per a aquells que hagin exagerat o hagin comès abusos; és a dir, que el més benèvol amb els seus arrendataris, resulta el més perjudicat en relació a l'altre. S'ha parlat aquí moltes vegades de com havia vingut el conflicte i de quines eren les causes econòmiques d'aquest conflicte. Jo he de dir que, evidentment, si ens referim a la guerra europea i a les conseqüències de la guerra i a la crisi econòmica que després s'ha provocat en tots els països, com que aquesta no ha estat exclusiva del nostre país, és

evident que també en altres països es deu haver donat aquell conflicte i en altres països es deu haver cercat una solució. I, en efecte, jo us citaré el cas de solució que s'ha cercat en un país, que no podeu titllar de reaccionari, en un país com França, que té un Parlament, no sols republicà, sinó un Parlament d'esquerra. Doncs a França...

El Sr. GALÉS: Sí, home, sí, és un país reaccionari.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Està bé, serà un concepte del senyor Galés.

El Sr. GALÉS: Sí, al meu concepte.

El Sr. TRIES DE BES: No farà anys, senyor Galés.

El Sr. GALÉS: És de reaccionari.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Perquè, evidentment, que aleshores serà difícil que ens entenguem. Si nosaltres tenim el criteri, no de mantenir coses feudals, no de mantenir coses passades, no de mantenir un regust de règims anteriors i canviats i abandonats, sinó de mantenir, en quant al règim de propietat, allò que regeix en altres països que constitueixen amb nosaltres una zona comú dintre d'Europa, països que són republicans, que són laics, que són d'esquerra...

El Sr. GALÉS: I burgesos.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: I burgesos? Està bé: però que ho sapiguem. Si vosaltres us proposeu fer una cosa antiburguesa, socialista, destructora de la propietat, està bé; però s'ha de dir d'aquesta manera...

El Sr. TRIES DE BES: Al carrer.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: ...i aleshores ens n'assabentarem tots. I permeteu-me...

El Sr. BRU: Sense ésser socialistes, poden ésser socialitzants.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Sí, sí, i se n'haurien d'assabentar també els burgesos que ténien en la Majoria. Per altra banda, aquesta Llei francesa, malgrat que el senyor Galés la trobi reaccionària, jo la he d'invocar com una dels països que a judici meu van avui a l'avançada de la civilització del món; i en aquesta Llei s'estableix per motius econòmics i per fonaments econòmics — Llei publicada ara a l'abril darrer — la possibilitat de revisar els contractes d'arrendament que s'hagin celebrat des de 1.ª de gener del 1924 fins a l'11 de novembre del 1932, tenint en compte, naturalment, una consideració econòmica, el fet que en aquestes dates precisament ha tingut lloc una variació molt important, molt considerable, en els preus dels fruits de la terra.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Em permet el senyor Ventosa? I tenint en compte també una altra consideració: que aquells contractes havien passat per la Revolució francesa.

El Sr. TRIES DE BES: ¿I els del camp es varen crear aleshores?

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: En venien.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Perdoni el senyor Coromines, és cercar-ho massa lluny. Des del 1.ª de gener del 24 a l'11 de novembre del 32, no; la Revolució francesa, no, molt després de la gran guerra. I s'ha establert la possibilitat de revisar contractes, i llavors l'arrenda-

tari que vol demanar la revisió del contracte es dirigeix al Jutge, el Jutge cita al propietari, si el propietari i l'arrendatari arriben a una solució està bé, si el propietari i l'arrendatari no arriben a una solució, en aquest cas, el Jutge pronuncia la rescissió del contracte i fixa, després d'haver sentit uns experts, fixa el preu de l'arrendament que ha de regir durant dos anys i el corrent, però mai més enllà del límit del contracte.

El Sr. COMORERA: Però a França els obrers són bona gent.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Però aquí inclús hi ha una característica, i és que en aquesta Llei francesa precisament hi ha els contractes que se'n diuen aquí d'*aparceria* i que en diuen allí de *colonat parciari* que queden exclosos de la revisió. Però, naturalment, França no té el concepte avançat que té el senyor Galés de la propietat i a França creuen que la propietat és una cosa respectable. que constitueix la base de la seva organització econòmica i que els contractes han d'ésser forçosament respectats, i per això aquesta Llei ha de resoldre un problema econòmic dintre el to de moderació i d'una orientació de moderació que imposa el seu règim jurídic, que és en el fons fonamentalment el mateix règim jurídic en què vivim nosaltres. Esmento aquests precedents perquè em sembla més adequat comparar amb el que passa a França que no pas que comparem el que passà en els segles XIV i XV, obligant a tortorar els coneixements històrics per a deduir-ne conseqüències tendencioses aplicables a l'època actual.

Anant seguint l'examen del dictamen de la Comissió, hi ha aquesta altra qüestió del compliment parcial, és a dir, en el cas que s'hagi complert parcialment el contracte, per petita que sigui la quantitat lliurada ja no hi ha res més absolutament a reclamar. Hi ha la distinció entre el fet que s'hagi promogut conflicte o no amb una característica, la de què aquell que hagi promogut conflicte, no solament en el passat, sinó en el futur, ja no pagarà res fins que s'aprovi la nova Llei reguladora dels contractes, o pagarà la meitat, el 50 per 100 fins que s'aprovi la nova Llei reguladora de contractes. La Minoria socialista que ha assenyalat aquest inconvenient, aquest defecte de la Llei, proposa una solució que naturalment, agreuja el conflicte, perquè en lloc d'establir o borrar la diferència pretén assimilar-los a tots des de baix i naturalment aplica a tots allò que aplica en els casos de conflicte. Però en realitat és que l'única solució consisteix en la que proposa la Comissió Jurídica Assessora que és la de limitar les coses en els casos de conflictes realment plantejats, i aplicant aquests casos de conflicte que hi hagi hagut abans les normes que s'estableixen per la major benignitat en el compliment de les resolucions per a evitar repressàlies i violències, però deixant tot el que sigui el règim futur a la resolució de la Llei reguladora dels contractes de conreu que podem discutir amb tota la urgència que volgueu. El que no podem fer és demorar la Llei definitiva i establir un règim provisional que fos injust i fes més difícil la resolució que es doni amb la Llei definitiva, perquè no podria ja modi-

ficar el que es va establir en aquesta Llei provisional.

Però hi ha encara una altra cosa. Jo no he entès si dintre el dictamen de la Comissió — i serà bo que s'aclareixi —, si en parlar de collites noves s'entén que per pagar el 50 per 100 d'aquestes collites noves també hi ha els mateixos terminis de dos anys o de sis anys, perquè jo us crido l'atenció sobre quina és la situació dels propietaris. La situació dels propietaris és que no han cobrat absolutament res, perquè sense això ja no vénen compromesos aquí, que no han cobrat res en dos anys; que si la Comissió estima que l'actual s'ha de pagar immediatament, en l'acte, cobrarà el 50 per 100 de l'actual, però els altres de dos a sis anys. Però jo us dic: de propietaris n'hi ha que tenen reserves i altres, com feia notar el senyor Abadal, que tenen recursos molt escassos i en tot cas per a marcar-vos això us anuncio que nosaltres presentarem, a reserva d'examinar-ho després, i no faig més que anunciar-ho, una esmena per a separar de l'aplicació d'aquesta reducció als propietaris petits, els modestos. Però és que inclús avui es troben tots que sense haver cobrat les collites ni haver percebut les rendes, es troben amb què han de pagar les contribucions.

El Sr. GALÉS: Ja hi som!

El Sr. VENTOSA I CALVELL: I les càrregues de les finques. I a propòsit d'això jo he d'assenyalar a la Generalitat que una de les bases del nostre règim financer, sobre la qual un altre dia m'hauré d'ocupar, és la contribució territorial. No creieu vosaltres que com a conseqüència d'aquesta Llei pot sofrir una merma considerable? Jo no faig més que apuntar-ho.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No; perquè d'aquí endavant no hi serà això. Això ho anem a arranjar.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: I amb totes les reduccions de rendes, ja veurà el senyor Coromines les repercussions que hi haurà en la contribució territorial.

El Sr. GALÉS: Si la majoria no paga res!

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Però no és aquest l'aspecte que ara principalment m'interessa. Però fins en els casos que no pagués, la Generalitat hauria pogut exercitar una acció per a obtenir el millorament de la renda i, naturalment, si es treu la base impunible es treurà aquesta possibilitat de desenrotllar aquesta font de la hisenda de Catalunya. El que m'interessa d'assenyalar és que amb aquesta Llei, en lloc d'anar a complir-se les dues finalitats que se li assenyalaven, d'establir un ambient de pau i de concòrdia i de preparar la discussió del Projecte definitiu dels contractes de conreu, produirà un efecte absolutament al revés; puix que aneu a provocar un enverinament major en el camp de Catalunya i aneu a llesonar injustament els drets i els interessos legítims.

I ara em vull fixar en un aspecte que té molta transcendència i del qual s'ha parlat de manera reiterada, encara que sense entrar en el fons del seu examen. Em refereixo a la competència del Parlament i a la possible intervenció del Tribunal de Garanties. És una matèria en la qual procuraré parlar amb tota claredat perquè no vull que les meves paraules puguin

ésser mal interpretades. Si nosaltres aquí tractéssim de discutir quines han d'ésser les atribucions i les facultats del Parlament de Catalunya, jo sostindria que hem de tenir el màxim d'atribucions i el màxim de facultats; però no és aquesta la nostra missió. Nosaltres ens estem movent dintre d'una esfera que ve traçada per la Constitució de la República espanyola i per l'Estatut Exterior, i és inútil que ens en volgum moure, i ens hi hem d'acomodar. I jo us dic, sobretot als que hagin votat la Constitució de la República espanyola i als que han col·laborat en la redacció i en l'aprovació de l'Estatut Exterior de Catalunya: no crec jo que estiguin capacitats per a poder discutir un organisme que constitueix una de les pedres angulars i fonamentals, no sols del règim d'autonomia, sinó de tot el règim espanyol. Tots vosaltres recordeu, senyors Diputats, que la Constitució de la República espanyola en l'article 121 i següents: «Se establece con jurisdicción en todo el territorio de la República un Tribunal de Garantías Constitucionales...»; que tindrà competència per a conèixer de diferents casos, i entre elles aquests tres: primera, la inconstitucionalitat de les Lleis; segona, l'empar de les garanties individuals; tercera, els conflictes de legislació entre les regions autònomes i l'Estat, i els conflictes que puguin existir entre les regions i l'Estat. I en l'Estatut Exterior de Catalunya, hi han dos articles, el 14 i el 15. En el 14 es diu, precisament, que el President de la Generalitat i els Consellers executius són responsables civilment i criminalment davant del Tribunal de Garanties Constitucionals per les infraccions que puguin cometre de l'Estatut, de la Constitució, de les Lleis, etc. I en l'article 15 es diu, que tots els conflictes de jurisdicció que es susciten entre autoritats de la República i de la Generalitat o entre organismes dependents d'elles, seran resolts pel Tribunal de Garanties Constitucionals.

Per consegüent, nosaltres tenim, si hi ha en la República espanyola, no solament a Catalunya, una Llei que sigui votada per les Corts de la República, no pel nostre Parlament, i que sigui contrària a la Constitució, pot ésser reclamada davant del Tribunal de Garanties Constitucionals. Si hi han uns drets individuals que se senten lesionats i ferits i que no troben empar davant d'altres autoritats i per altres recursos legals, poden reclamar davant del Tribunal de Garanties Constitucionals. Bé. En aquesta situació es planteja la qüestió, qüestió que és d'una extrema gravetat, perquè nosaltres encara que no estiguéssim conformes amb això, no deixaria per això aquest règim legal d'existir i nosaltres l'hauríem d'admetre, i, per tant, hauríem d'examinar la possibilitat de què els elements que es sentissin agreujats per les Lleis que nosaltres dictéssim, poguessin recórrer davant del Tribunal de Garanties Constitucionals fent ús del dret que li atribueixen la Constitució de la República i l'Estatut Exterior de Catalunya.

Examinem, per tant, la qüestió. És que el dictamen que nosaltres anem a discutir, el dictamen que està avui sotmès a aprovació del Parlament, pot caure dintre d'alguns dels casos que poden motivar una reclamació davant del Tribunal de Garanties Constitucionals? Aquesta qüestió podria ésser examinada des d'un doble punt de vista: des del punt de vista de l'Estatut Interior de Catalunya i des del punt de vista de la Constitució i de les Lleis generals de la

República. En l'Estatut Interior de Catalunya hi ha un article, el V, que diu que les Lleis no tindran efecte retroactiu si no és en casos excepcionals i si ho disposen per voluntat expressa dues terceres parts dels que s'haguin possessionat del càrrec. Jo no vull dir, és molt probable, jo em penso que vosaltres obtindreu aquest quòrum indispensable, però bé cal assenyalar aquesta qüestió perquè sapiguem que realment aquest quòrum és necessari perquè la Llei pugui entrar en vigor i eficàcia, perquè si per cas us manca algun vot per a reunir les dues terceres parts de vots favorables a l'aprovació d'aquesta Llei, aquesta Llei no podria entrar en vigor i eficàcia.

Ara, respecte a les Lleis generals: És que esteu en desacord amb la Constitució de la República espanyola? A la Constitució de la República espanyola hi ha un article, el 44, en el qual es diu que la propietat de tota classe de béns podrà ésser expropiada per causa d'utilitat social, però que ho haurà d'ésser sempre mitjançant la deguda indemnització, a no ésser que hi hagi una Llei especial votada per la majoria absoluta de Diputats de les Corts Constituents. Si no és així no es pot expropiar sense indemnització. I jo us dic, ¿què feu vosaltres en aquest dictamen?

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Apliquem l'Estatut.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Apliqueu l'Estatut! Però vosaltres aquí dieu que les rendes queden reduïdes al cinquanta per cent. Bé, i jo pregunto al senyor Conseller de Justícia i Dret: ¿No expropieu vosaltres el cinquanta per cent restant que tenia dret a cobrar el propietari? L'expropieu, encara que sigui per causa d'utilitat social, però no li doneu indemnització de cap mena. Està bé; ja tenim la infracció de l'article 44 de la Constitució de la República.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: L'Estatut permet fer això. Ja en parlarem.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: No; ja em dirà el senyor Conseller de Justícia i Dret, quin és l'article de l'Estatut que permet fer l'expropiació d'alguna classe de béns sense donar al expropiat la deguda indemnització. Jo no sé si el senyor Coromines dirà també si l'Estatut permet deixar sense efecte les sentències que hagin dictat els Tribunals, ni definir els delictes o la no existència de delictes, perquè evidentment tot això és el que aneu a fer amb aquest dictamen de la Comissió, i, evidentment, per consegüent, fora de la competència que el Parlament pugui tenir. És que vosaltres creieu que podeu evitar que els elements interessats reclamin en contra d'una Llei que ells estimen lessiva dels seus drets, injusta, contrària al seus interessos legítims?

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Per això tenim l'autonomia.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Això és l'anarquia.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: No, entenem-nos. L'autonomia que tenim nosaltres no és una paraula vaga, ni buida de sentit. Nosaltres la tenim definida en la Constitució de la República espanyola, i en l'Estatut Exterior. Nosaltres podríem desitjar uns límits més amplis. Ah!, però ens hem de moure dintre d'aquests; i naturalment quan dictem les Lleis, si no ens volem exposar a un fracàs, hem d'estar dintre del que disposen les Lleis. I, per consegüent, jo

voldria saber si vosaltres que ahir celebràveu l'aprovació de l'Estatut Interior, que nosaltres celebràvem en quant significava la facultat d'una Llei pròpia, encara que estàvem disconformes amb el seu contingut en moltes de les seves parts, vosaltres, i el senyor Conseller Delegat ho deia aquí en representació del Govern i de la Majoria, dient que això implicava el compromís de complir amb lleialtat les Lleis que s'haguessin dictat. I bé, jo ara pregunto al senyor Conseller de Justícia i Dret: El Tribunal de Garanties, la Constitució estableix que estarà format, entre altres, per un representant de la regió autònoma.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Sí.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Bé. Quan arribi el moment i sigui aprovada la Llei, ¿és que nosaltres no designarem el representant en el Tribunal de Garanties?

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Està clar.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Doncs si el designem, ¿com ens negarem a reconèixer la seva competència?

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No, jo no la nego.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Doncs si no la nega, i reconeix la seva competència, examinem si això està dintre dels casos en els quals el Tribunal de Garanties pot intervenir deixant sense efecte l'autoritat del Parlament de Catalunya.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: I més d'una vegada l'haurem d'utilitzar. El que jo no utilitzaré mai són les garanties que se'm donin, contra el Parlament de Catalunya.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: No ho digui el senyor Coromines, perquè ara jo li posaré un cas en el qual és probable que no m'ho dirà. Imagini's la V. S. que després d'aquest Parlament ve un Parlament reaccionari.

El Sr. BATTESTINI: Ca, no és possible! És un somni.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Imagineu-vos-ho en hipòtesi. Si vingués un Parlament reaccionari i per exemple en matèria de legislació social, o en matèria de Lleis laiques anés en contra de les disposicions consignades en la Constitució de la República, i dictés una Llei que vingués a contrariar tot això, ¿el senyor Coromines creuria que no podia cap català reclamar contra aquestes disposicions?

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Creuria que cap català pot anar contra els acords del Parlament de Catalunya, sigui liberal, sigui reaccionari, o com sigui.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Dintre de la seva competència.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Per a mi, no.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Perquè si inclús un espanyol qualsevol, senyor Coromines, pot anar contra els acords del Parlament d'Espanya i de les Lleis votades pel Parlament de Catalunya, reclamant un empar per a les seves garanties individuals, ¿és que els catalans seríem de pitjor condició no podent reclamar la defensa de llur garantia individual acudint a un Tribunal

que s'ha considerat com una de les pedres fonamentals de la Constitució?

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No; per a mi, no.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: A mi el que m'estranya és que sigui precisament el senyor Conseller de Justícia i Dret el que sustenti aquesta tesi.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No ho estranyi, perquè té el defecte d'ésser catalanista aquest Conseller.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: No, no, perdoni, senyor Conseller. El que és això, és un concepte arbitrari, perquè el senyor Coromines estima que no pot anar al Tribunal de Garanties, més que quan li serveix, però que, en canvi, l'ha de rebutjar quan pot anar contra d'ell.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No; en contra de l'autonomia.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: No, no en parlem de l'autonomia, sinó dels contractes de conreu. Evidentment, senyors, i en els contractes de conreu, com en l'exercici de totes les Lleis que nosaltres dictem, ens hem d'acomodar a allò que constitueix la norma fonamental de la nostra Constitució, a reserva, naturalment, de variar-la en quant sigui possible, però advertint, senyor Coromines, que, inclús en el cas de variar-la, jo no estimaria mai que l'autonomia pogués consistir ni en una arbitrarietat, ni en lesionar els drets de ningú, ni en privar als catalans de llurs drets elementals.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Ni jo tampoc; no hi ha ningú que ho sostingui això.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Doncs, si sostenim que els catalans han de tenir la manera de defensar llurs garanties, haurem de donar un organisme, sigui aquest Tribunal de Garanties, sigui un altre, que vingui a defensar-les; el que sigui. No és cap problema de Catalunya. Aquí es tracta d'una Llei reguladora de conflictes que una part de catalans estima que és contrària als seus drets i als seus interessos.

El Sr. BRU: Com a regionalistes, apellareu a Espanya.

El Sr. PRESIDENT: Senyors Diputats: Caldrà suprimir una mica aquesta polèmica i aquest debat. Té la paraula el senyor Ventosa i Calvell.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Però no discutim això, perquè això és un concepte en el qual podrà dir el que li sembli sobre si ho ha de fer o no, però hem de reconèixer una cosa, i crec que en això tots estarem d'acord. Que qualsevol que siguin les coses que aquí es diguin, hi hauran molts catalans que creuran que tenen drets a reclamar.

El Sr. FRONJOSÀ: Segons la caixa de bals.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: I jo us pregunto, que si hi ha algú que creu que ha de reclamar, nosaltres hem d'examinar si aquesta reclamació pot prosperar, que si pot prosperar i resulta que el Tribunal de Garanties deixa sense efecte la Llei votada pel Parlament de Catalunya, a part de què en sofreix el prestigi del nostre

Parlament, en aquest cas aquesta Llei hauria vingut a enverinar d'una manera irreparable el problema, perquè pels propietaris representaria que el Parlament de Catalunya auria atacat llurs drets, pels parcers i arrendataris, representaria que aquell organisme els hauria causat un tort i auria comès una injustícia. I aquí teniu enverinat el problema amb una Llei que té per objecte la pacificació i preparar en una atmosfera de pau la resolució dels contractes de conreu. Per què? Quan parlem del Tribunal de Garanties i de l'Autonomia de Catalunya, jo us dic, senyors Diputats, que he de repetir una cosa que ja vaig dir amb motiu de la discussió relativa a les autoritzacions concedides a l'Ajuntament de Barcelona: que la defensa de la nostra autonomia ens imposa el deure de fer que cap català pugui considerar que el Parlament de Catalunya lesiona els seus drets i obra en contra de la justícia, i tingui que buscar empar en un organisme superior a aquest Parlament.

Hi ha més en quant a les resolucions de les qüestions que puguin plantejar-se, hi va haver l'altre dia aquí qui va dir: «No podeu pensar que amb els criteris, amb el pensament, amb les orientacions que prevalen avui en general a Espanya, una reclamació pugui prosperar.» Ju us dic, senyors Diputats, que caldrà mirar bé abans com es forma la composició d'aquest Tribunal; que hi ha representants d'aquella jurisdicció de què vosaltres abomineu; dos representants dels Col·legis d'Advocats de tot Espanya, quatre representants de les Facultats de Dret de tot Espanya. No crec que pugui, un Projecte de la textura d'aquest, si és objecte de reclamació, ésser mantingut, sinó que és molt fàcil que es pogués dir que lesionava drets i que anava en contra de les Lleis fonamentals. Jo us dic: cal que el Parlament de Catalunya així ho consideri i que abans de fer una Llei d'aquesta mena vegem fins a quin punt podem arribar. Es dirà: que en el dictamen de la Comissió Jurídica Assessoradora també hi han coses que lesionen els drets, els interessos, o les Lleis. Naturalment. Ah!, però en aquest cas l'eficàcia en una Llei d'aquesta mena solament la podem cercar si és una Llei de concòrdia, però no si és una Llei d'agravi, i, per consegüent, nosaltres hem de procurar modificar aquesta Llei en forma que pel seu contingut i per la seva composició pugui ésser una Llei de concòrdia. Nosaltres creiem que aquesta concòrdia pot venir constituïda pel dictamen de la Comissió Jurídica Assessoradora, que ha estat formulat per gent aliena a les lluites que hi havia entre les parts interessades, i que tenia tota l'autoritat per a resoldre els conflictes que hi havia plantejats. Però no pot ésser una Llei de concòrdia una Llei dictada per una de les parts interessades que no té en compte per a res ni el dret ni la justícia ni l'interès legítim de cada una de les parts, ni les normes de les bases del nostre règim econòmic i jurídic tant aquí com a la resta d'Espanya.

Amb tot això crec haver exposat els conceptes que crec que s'han de tenir en compte en la discussió del dictamen de la Comissió.

Nosaltres anirem formulant als diversos articles aquelles esmenes en les quals es concreti el nostre pensament; i celebrariem que algunes d'aquestes esmenes trobessin per part de la Comissió un acolliment que permetés que entre tots arribéssim a fer una

Llei que omplís les finalitats que en elles perseguien i en la qual tots nosaltres poguem estar conformes. Crec que amb això hi estem interessats tots, que no solament hi estan interessats els propietaris, sinó els parcers i propietaris, en què no s'ha de fer una Llei de caràcter purament transitori que tingui una vida precària, que duri poc temps, sinó que s'ha de fer una Llei que pugui ésser la base real de la solució dels conflictes del camp a Catalunya. En què així sigui, no hi ha d'haver tan sols l'interès de les dues parts interessades directament, sinó tots, perquè es tracta dels interessos de tota l'Agricultura catalana i, el que és més encara, els interessos de l'autonomia de la nostra terra. (*Molt bé!, en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Galés, per la Comissió.

El Sr. GALÉS: Senyors Diputats: Jo sento no posseir aquelles dotes parlamentàries que, forçosament, el criteri que la llarga experiència parlamentària del senyor Ventosa i Calvell li proporciona, que li donen una supremacia, li donen una avantatge sobre mi; i sento no posseir-los en aquest cas per a poder contestar i recollir totes les apreciacions que acaba de fer. Però jo, en defecte d'aquestes dotes parlamentàries, amb el meu concepte em situo en una posició poc parlamentària, però al meu entendre més pràctica, i és el considerar les discussions i discursos en altres hores sobre un Projecte de Llei com aquest, que és un Projecte d'urgència, abans d'afavorir les finalitats que ens apropen a la Llei, les perjudica. Entenem que la urgència amb què s'ha presentat aquesta Llei, està en contradicció amb el fet que s'arrossegui ja massa temps pel Parlament, quan han estat ja dits tots els conceptes que avui el senyor Ventosa i Calvell ens ha exposat, la majoria d'ells pels seus mateixos companys de Majoria amb no menor eloqüència. Es a dir, en aquestes hores, jo penso que el que estem fent és perjudicar a tots aquells interessos que es diu que defensen, no donant realitat a les característiques d'urgència de la Llei.

El Sr. VALLS I TAVERNER: Em permet el senyor Galés?

El Sr. GALÉS: Amb molt de gust.

El Sr. VALLS I TAVERNER: Precisament per a abreujar les discussions, no ha recollit el senyor Ventosa al·lusions polítiques del senyor Rovira i Virgili.

El Sr. GALÉS: En aquests moments, jo entenc que és una qüestió de Govern, que és una qüestió d'interès pel país, anar ràpidament a l'aprobació d'una Llei, i el que pitjor pot passar és que continuï aquest règim d'interinitat. Sí: el que pitjor pot passar és que es vagin escalfant les passions en el camp, perquè això doni lloc a les vacil·lacions i dubtes respecte les resolucions immediates. I dic això, perquè els fets m'indueixen a retreure-ho. Mentre aquí es predica pau i concòrdia i se'ns crida a la nostra part aquesta pau i concòrdia, que per cap dels nostres representants resta alterada, s'està produint actualment al camp de Catalunya un acreixement de persecucions per part d'alguns propietaris. I consti que mai englobo en el mateix concepte de propietaris a tots ells, perquè sé fer les distincions que

s'han de fer. Però el fet és que s'estan fent i cada dia s'estan dictant pels Jutjats coses d'aquestes; almenys nosaltres tenim noves de deu més llançaments diaris, i volem que se'ns digui si aquesta és la manera de crear un ambient de pau i concòrdia per a poder anar a resoldre amb una reflexió serena el problema agrari de Catalunya. De casos particulars no se'n pot fer Llei, però aquí mateix tinc una comunicació de Terrassa, una comunicació del Sindicat Agrícola de Rabassaires de Terrassa, denunciant com al rabassaire Josep Rull, en la propietat d'Antoni Vivell, en la nit del 13, li van fer a troços la vinya per una mà criminal. I aquests són fets que naturalment, no podem atribuir a la Lliga Catalana... (*Rumors i rialles en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. VALLS I TAVERNER: No faltava més!

El Sr. GALÉS: ...ni a l'Institut de Sant Isidre. (*Rialles en la Minoria de Lliga Catalana.*) Són fets que no es poden determinar ni localitzar; però els denunciem com a fets que no vénen a ajudar certament la tasca del Govern i del Parlament; i els denunciem com a fets que semblen representar una tàctica que no sé a punt fixe d'on pot venir la seva consigna, però que vol donar la sensació que el que es vol és ajornar la solució per a enverinar els conflictes i perquè s'arribi a casos de violència que tots haguem de deplorar, i aleshores hi hagi una vegada més ocasió de dir que són els pagesos, que són els treballadors de la terra, que són els rabassaires, aquells que estan creant un estat d'anarquia al camp. Aquest és el fet que jo denuncio.

Es necessari que hi hagi pau i concòrdia, i per això, més que les paraules, hi han els fets. I aquestes forces que vosaltres representeu i que les representeu de la mateixa manera digna i noble que podem representar i representem nosaltres a les classes que reivindicuem, és convenient que en aquestes classes se'ls hi donin normes de mesura i de seny.

Vosaltres esteu ajornant l'aprovació d'aquest Projecte presentant un vot particular darrera un altre vot particular, tot i sabent ben a les clares que aquests vots particulars no els podem acceptar. (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. CARRERES I ARTAU: Això no es pot dir!

El Sr. TRIES DE BES: Aleshores, pleguem!

El Sr. GALÉS: ¿Com podem acceptar un vot particular que consisteix, ara, en demanar l'aprovació del dictamen de la Comissió Jurídica Assessoria? ¿Com podem acceptar un dictamen que ja va ésser esmenat pel Govern i que després d'esmenat ha estat objecte de modificacions per la Comissió? ¿Com podem nosaltres acceptar un vot particular que prèviament ja ha estat rebutjat? ¿Es que és una cosa nova la que presenten o és una cosa ja rebutjada? Si hem sentenciat ja sobre això...

El Sr. CARRERES I ARTAU: Ja en parlarem.

El Sr. GALÉS: De manera que amb el fet d'haver presentat aquest vot particular no hem fet altra cosa que eixamplar i dilatar els termes

de la solució del conflicte del camp i donar lloc — ja us deia que jo era poc parlamentari i, en canvi, era més pràctic —...

El Sr. TRIES DE BES: Hauríem de plegar el Parlament, segons la tesi de la V. S.

El Sr. GALÉS: El que heu fet és repetir la major part dels conceptes, tot allò que ja ha estat dit una, dues i tres vegades per boca dels vostres eloqüents companys senyor Abadal i senyor Triès de Bes. ¿Quines novetats ha introduït el senyor Ventosa i Calvell en el seu discurs? Ell ha anat a la qüestió polèmica, a atacar el dictamen del Govern, no ha anat a defensar el seu vot particular; però sense ficar-nos en aquests detalls de tàctica parlamentària, he de dir que la novetat que ens ha portat el senyor Ventosa i Calvell en el seu discurs ha estat especialment la de fer una sèrie d'amenaques pel cas que no fos atès el seu criteri.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Cap amenaça. (*Rumors en la Majoria.*)

El Sr. GALÉS: En primer lloc, em permetré qualificar d'amenaça, i sense cap intenció ofensiva, el que ell ens ha dit, els càrrecs de que aquesta Llei, d'aquest Projecte que nosaltres portem, ha dit per si prospera; és una amenaça amb l'arma de la distribució territorial. Se'ns ha dit si aprovàvem aquesta Llei no sabríem d'on treure els recursos econòmics per a mantenir l'autonomia.

I el segon dels punts, que ja veurà la V. S. si és o no una amenaça, és haver indicat al Govern, l'haver indicat al Consell, que ell és responsable civil i criminalment de la Llei que s'aprovi.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Em permet senyor Galés? D'una Llei votada pel Parlament, el Govern no en pot ésser responsable.

El Sr. GALÉS: Jo recordo haver escoltat com el senyor Ventosa i Calvell ho deia, significat que el Consell era responsable personalment d'una manera civil i criminal del que es pogués aprovar.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: No, no és això. No he dit això.

El Sr. GALÉS: Jo sentia una mena d'esgarifança també en recordar, malgrat dels anys transcorreguts, el senyor Coromines tancat a Montjuïc. Cal fer constar que el seu discurs ha estat una constant amenaça...

El Sr. CARRERES I ARTAU: Ha parlat dels perills.

El Sr. GALÉS: I ve el tercer; quan es deia: si aprobeu aquesta Llei, que aquesta Llei és anticonstitucional, podrà ésser reclamada davant del Tribunal de Garanties, perquè aquesta Llei — deia el senyor Ventosa i Calvell — estarà mancada d'una base constitucional, haurà d'ésser reclamada i llavors us poseu en aquella situació lamentable que no vull subratllar perquè ja ho ha fet el senyor Conseller de Justícia i Dret, del catalanista que apella contra les decisions del Parlament i de la seva pàtria, contra una Llei que va a limitar les atribucions i l'autonomia. Jo reconeixia llavors que no hi havia en l'esperit que dictava aquelles paraules, l'heroisme de Sòcrates que sabia veure's la cicuta en favor de les Lleis de la seva pàtria i considero que si us toquessin

les butxaques alguns de vosaltres apellaríu al Tribunal que fos (*Rumors d'aprovació en la Majoria*.) i poc hi mancava perquè es digués que era a França on havíem de cercar el model de les nostres Lleis, i d'això a dir que França ens emparés hi hauria ben poca cosa. (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana*.)

El Sr. TRIES DE BES: No l'aplicareu a cap estranger aquesta Llei.

El Sr. GALÉS: La Generalitat va saber canviar quatre vegades d'amo, i una vegada el va anar a buscar a Portugal i una altra a França per tal de defensar l'interès feudal dels propietaris. (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana*.)

I en l'última nota que recullo, és la que afectava, d'una manera especial, a la Comissió. El senyor Ventosa i Calvell, posat a negar autoritat, la negava a la Comissió per a intervenir-hi, oblidant-se que la Comissió no està feta sols per uns homes d'ideals, sinó per Diputats i que n'hi ha prou amb aquesta investidura per a tenir plena autoritat a la Comissió. S'oblidava d'això i de què a la nostra Majoria no hi ha solament homes de classe que integren la Comissió: no són homes d'una sola classe, hi ha també propietaris que estan tan interessats en la defensa dels seus legítims interessos i el seu deure i la seva justícia com els altres puguin estar-ho. Hi ha sí, però, una diferència, i és que posen els seus ideals de justícia humana i d'autonomia per damunt dels seus interessos particulars, si aquests haguessin d'ésser sacrificats a favor de la República i de l'autonomia. Hi ha aquesta diferència.

A més, podria argüir que hi ha en aquesta Comissió homes que no són ni propietaris ni rabassaires i que únicament decideixen i prenen partit davant d'una qüestió de dret, de justícia i d'humanitat. De manera que la Comissió té plena autoritat i no es pot dir que sigui part en la causa d'una manera exclusiva. És part com tots els d'aquesta Minoria de davant, és part perquè tots els catalans són part i causa i els que som Diputats ho som en els assumptes que afecten el benestar de Catalunya. De manca que aquesta posició està mancada de fonament i no vull comparar la significació particular dels homes de la Lliga que combaten aquest dictamen. ¿És que tenen més autoritat ells? ¿És que no tenen un interès directe en la propietat?

El Sr. SOL: Jo no tinc ni un sol pam de terreny.

El Sr. GALÉS: No pensava en la V. S., senyor Sol, i perdoneu. Es negava l'autoritat a la Comissió, i no és d'estranyar, perquè es negava també al Parlament i es negava l'autoritat d'intervenir al Govern, i dels sofismes del senyor Ventosa i Calvell, dits a gratíent perquè amb la seva intel·ligència ja sabia que no era lògic que l'única autoritat per a intervenir era la Comissió Jurídica Assessora. És

a dir, que en quan es tractava d'un òrgan del Govern i del Parlament que serveix per a estudiar els assumptes i donar-los-hi una base jurídica perquè el Parlament els transformi en un instrument polític i social, llavors era aquella l'única que havia d'intervenir, i no hi havia Comissió, ni Govern ni Parlament, i l'únic que havia de vetllar per la Justícia eren uns juristes, però sense la responsabilitat de Govern.

Jo entenc, senyor Ventosa i Calvell, que es tracta de fer una Llei, i l'únic òrgan per a fer-la és el Parlament, i la manera de fer-la és la col·laboració de tots els senyors Diputats del Parlament i d'acord amb les propostes de Govern, i així s'ha fet, de manera que el procediment ha estat el que havia d'ésser.

I res més, perquè si insistís en fer llarg el meu discurs, crec que cauria en el que jo deia, o sigui que allargaria la discussió inútilment, i no faria més que parlar de qüestions que ja han estat exposades, destriades i contestades pels membres d'aquesta Majoria. No vull continuar per aquest camí, i únicament, com a darrera finalitat del meu discurs, he de dir que no trobo que sigui favorable la situació de monopoli en què vol situar-se la Lliga Catalana en dir que defensa el Dret i la Justícia.

Sota aquest punt de vista, la màxima concessió que, per deure parlamentari i de cortesia podem fer a la Lliga Catalana, és creure que tindrà el mateix interès que nosaltres en els conceptes de Dret i de Justícia, més no perquè no sé encara que aquests productes s'hagin estancat i si algú a Catalunya ha de definir-hi la Justícia i el Dret és el Parlament de Catalunya en la seva totalitat i en el qual la nostra Majoria hi té una influència predominant numèrica.

El Sr. PRESIDENT: Han transcorregut les hores reglamentàries...

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Jo desitjaria parlar...

El Sr. PRESIDENT: Es que havia de parlar el senyor Conseller de Justícia i Dret, i no queda tancada aquesta polèmica.

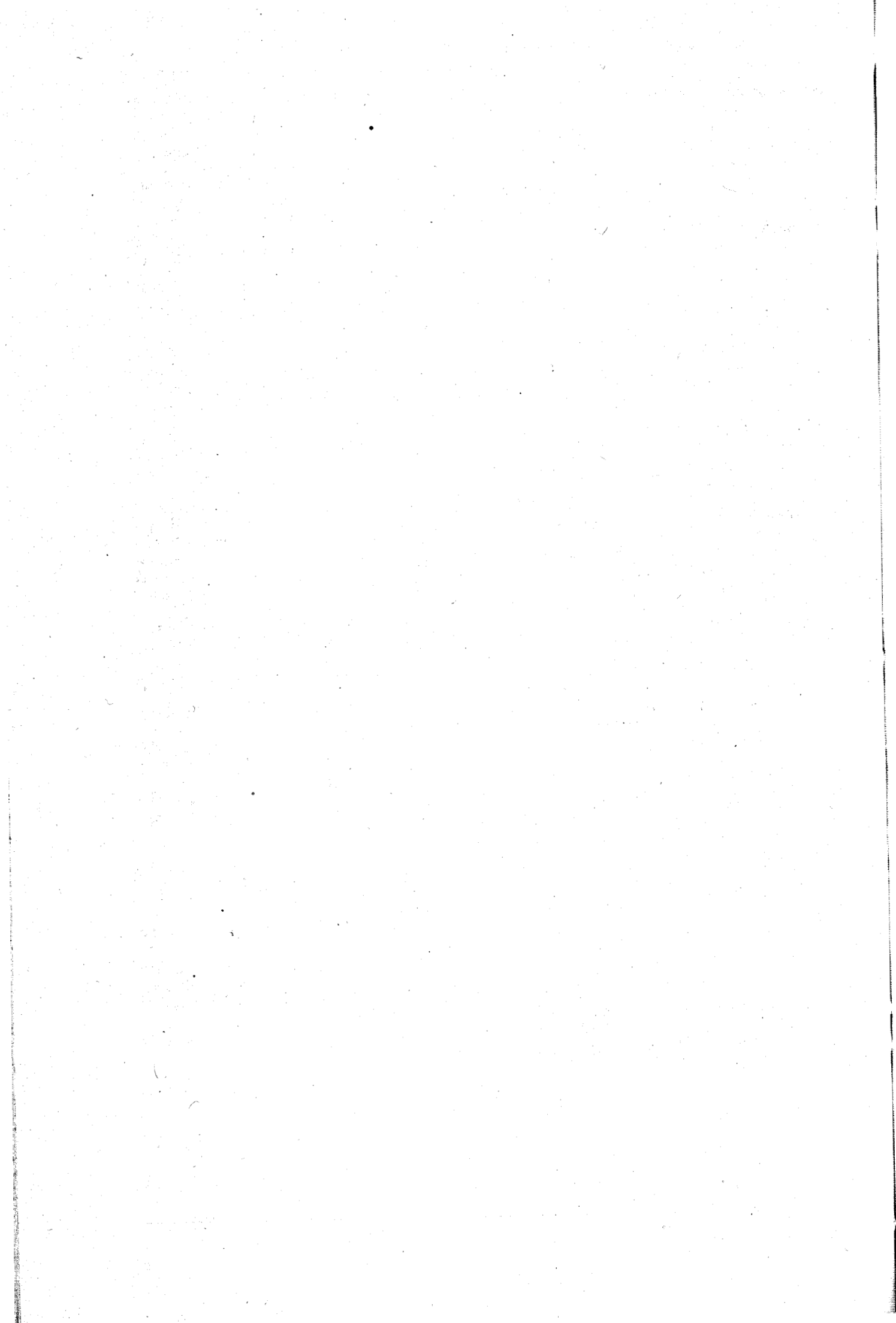
El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Es que avui no em ve bé de parlar.

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dimarts

1. Precs i preguntes.
2. Interpellació sobre Política econòmica del Govern de Catalunya.
3. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei relatiu a la resolució dels conflictes derivats dels contractes de conreu.

(S'aixeca la sessió a dos quarts de nou de la vetlla.)

PARLAMENT DE CATALUNYA

PROJECTE DE LLEI MUNICIPAL DE CATALUNYA

TÍTOL I

TERRITORI MUNICIPAL

Art. 1.¹ Els Municipis de Catalunya, el territori dels quals constitueix el respecte terme municipal, seran autònoms en les matèries de llur competència.

Art. 2.ª Els termes municipals podran ésser modificats:

- a) Per segregació de part d'un terme municipal que passi a formar Municipi.
- b) Per agregació total a un o diversos Municipis.
- c) Per agrupació de diverses parts de termes municipals que constitueixin Municipi.
- d) Per segregació de part d'un terme municipal que s'ajunti a un o diversos termes confrontants.

Art. 3.¹ Les modificacions de termes municipals exigiran la conformitat dels Ajuntaments interessats, de la majoria d'electors de cada Municipi i de la part o parts que vulguin segregar-se.

No serà necessària la conformitat dels electors quan en els casos d'agregació parcial dels Ajuntaments l'acordin, fonamentant-se en la realitat de la convivència i confusió dels nuclis de població o en les circumstàncies d'estar situat el territori objecte de la segregació dintre de l'altre terme municipal.

Les entitats naturals de població que tinguin una existència històrica clarament delimitats i separats del nucli principal a què pertanyen, podran obtenir la separació i constituir-se en Municipi autònom si ho demanen les dues terceres parts dels seus electors, i tampoc no caldrà en aquest cas la conformitat de l'Ajuntament del qual es vulguin segregar.

Tampoc no s'haurà de menester la conformitat de l'Ajuntament afectat ni la de la majoria dels seus electors per a segregar una part del terme municipal i agregar-lo al Municipi veí, quan les

tres quartes parts dels propietaris i conreadors de l'esmentada part de territori municipal ho demani.

Art. 4.^t Perquè els acords sobre agregació d'agrupació dels termes municipals definitis en els paràgrafs b i c de l'art. 2.ª siguin executius, caldrà que els Ajuntaments interessats pactin sobre les obligacions, drets i interessos de cadascun, per tal d'evitar conflictes futurs. Determinaran en els pactes la població capital del Municipi i, en el cas d'agregació total, el nom del nou Municipi.

S'entén sempre que el nou Municipi succeeix al totalment o parcialment agregat en els seus drets i obligacions en la part convinguda que, a manca d'estipulació, serà proporcional al nombre d'habitants de la part agregada en relació a la resta que no se li agrega.

Art. 5.^b La modificació dels termes Municipals podrà efectuar-se per una llei, previ informe dels Ajuntaments afectats, quan els serveis municipals ho aconsellin. La Llei donarà un termini als Ajuntaments perquè es posin d'acord, en cas d'agregació parcial, sobre les divisions de béns i obligacions respectives, i el Govern de la Generalitat resoldrà les divergències que se suscitin.

Art. 6.^b La delimitació i fitació de termes Municipals es practicarà per una representació numèrica igual de cada Ajuntament, i de la qual formaran part, a més, dos veïns.

Podran acompanyar-la els propietaris dels terrenys del límit del terme, els quals seran citats. Hi assistirà també el Secretari de cada Ajuntament.

De les operacions de delimitació s'aixecarà acta, en la qual s'expressarà, amb precisió, el curs de la línia jurisdiccional, així com les al·legacions o manifestacions dels concurrents, en cas de divergència sobre els aspectes de fet o de dret, relatius a aquella línia.

Les expressades divergències les resoldrà el Conseller de Governació de la

Generalitat, previs els informes dels organismes tècnics. Contra la seva resolució es donarà recurs contencioso-administratiu davant del Tribunal de Casació de Catalunya.

Sempre que es pugui, la línia terminal es marcarà amb pedres numerades correlativament, que portaran les inicials de cada Municipi. Dels termes que voregin el mar, aquest serà la línia límit.

Art. 7.^b Per a canviar el nom d'un poble, àdhuc en el cas previst a l'art. 4.^t, caldrà que, ultra acordar-ho l'Ajuntament, ho aprovi el Municipi, mitjançant referèndum, el resultat del qual es posarà a coneixement del Govern de la Generalitat.

TÍTOL II

MANCOMUNITATS DE MUNICIPIS

Art. 8.^b Els Municipis podran associar-se per a complir algun o alguns dels fins que els assigna aquesta Llei, així com per a sol·licitar i explotar obres o serveis de la competència municipal.

La Generalitat, els altres organismes locals i les societats i particulars podran participar en l'explotació de les obres i serveis de la Mancomunitat.

Art. 9.^b El Govern de Catalunya fomentarà i estimularà la creació de Mancomunitats que tinguin per objecte l'explotació d'obres públiques i serveis industrials d'interès i utilitat per als Municipis mancomunats.

Art. 10. Els Estatuts de la Mancomunitat seran aprovats per cadascun dels Ajuntaments i Corporacions o Entitats participants, i hauran d'expressar:

- a) Denominació, domicili i durada.
- b) L'objecte o objectes de les Mancomunitats.
- c) Les aportacions i compromisos, drets i deures dels associats.
- d) La manera de designar i revocar

els representants o administradors de la Mancomunitat.

e) La forma de liquidació de la Mancomunitat; i les seves relacions amb els Ajuntaments interessats i elements que la formin. El Pressupost i comptes de la Mancomunitat hauran d'ésser publicats.

Art. 11. La Mancomunitat tindrà plena personalitat jurídica per a obligar-se, i podrà contractar emprèstits en les mateixes condicions que els Municipis.

Art. 12. Serà obligatòria l'associació d'Ajuntaments per a sostenir un Secretari comú, quan en alguna de les Corporacions ascendeixi el sou legal del Secretari a més del 20 per 100 del pressupost anual ordinari, sempre que la proximitat dels respectius termes municipals ho permeti. El Conseller de Governació, d'ofici o a instància dels Ajuntaments, decretarà l'agrupació, i contra el seu acord cabrà el mateix recurs a què al·ludeix l'art. 6.^a

TÍTOL III

DE LA POBLACIÓ I DE L'EMPADRONAMENT

CAPÍTOL I

De la població

Art. 13. Els habitants dels termes municipals es divideixen en residents i transeünts. Els residents són veïns o domiciliats.

Es veí, el ciutadà de la República emancipat que resideix habitualment en el terme i està inscrit en el seu Padró; i domiciliats els que sense estar emancipats resideixen habitualment en el terme i formen part d'una casa o família.

És transeünt, el ciutadà no comprès en els anteriors casos que es trobi accidentalment en el Municipi.

Art. 14. La persona sota la dependència de la qual n'hi haguessin d'altres, o que visqui sola, independent, s'anomena cap de casa, sigui o no veí, i espanyol o estranger.

Art. 15. La representació de la casa la té el seu cap. Les autoritats municipals s'hauran d'entendre amb ell per al compliment dels serveis la prestació dels quals pugui ésser reclamada legítimament.

Art. 16. Els habitants dels termes municipals vénen obligats a contribuir al sosteniment de les càrregues legalment imposades per la Municipalitat. Els veïns posseeixen el dret de participar en els aprofitaments de caràcter comunal en la forma que regulin els organismes competents.

Art. 17. Tots els veïns del terme Municipal, o qualsevol interessat, encara que no hi habiti, tenen acció per a exercitar els recursos que estableix aquesta Llei, pel que toca al règim jurídic, així com per a denunciar i perseguir els Regidors, Agents i Empleats municipal que incorreguessin en responsabilitats.

Art. 18. En tot el que faci referència a l'administració econòmica municipal i als drets i deures que neixen per als seus residents tindran la consideració de propietaris de les finques que conreen, ocupin o administrin:

1.ª Els administradors, apoderats o encarregats dels propietaris forans, sense perjudici dels casos següents, ja sigui que en nom i per compte d'aquests dirigeixin algun establiment agrícola, industrial o mercantil, obert en el Municipi, o es limiti al cobrament i recaptació de rendes.

2.ª Els arrendataris, parcers o masovers de finques rústiques, resideixin o no en el Municipi els propietaris o administradors.

3.ª Els llogaters de finques urbanes, quan estiguin arrendades a una sola persona i el propietari, administrador o encarregat no resideixi en el Municipi.

Art. 19. Els estrangers amb residència habitual tindran els mateixos drets i obligacions que els veïns o domiciliats, llevat els de caràcter polític.

Art. 20. La qualitat jurídica administrativa municipal d'una persona vindrà determinada pel que resulti del Padró municipal.

CAPÍTOL II

De l'empadronament

Art. 21. El Padró municipal és un instrument públic, i fefaent per a tota classe d'efectes administratius.

Art. 22. El Padró municipal serà confeccionat cada cinc anys i es rectificarà diàriament amb les inscripcions i eliminacions que procedixin en virtut dels acords que vagin prenent els organismes municipals corresponents.

En tot cas, el dia 1.er de desembre de cada any el Conseller en Cap farà arribar a coneixement del poble l'obligació ineludible en què es troben tots els habitants, de figurar inscrits en el Padró i de rectificar llur inscripció sempre que calgui.

Art. 23. Els habitants de Catalunya han de constar empadronats en algun dels seus Municipis. L'obligació afecta a tots els que resideixen en un terme, i responen del seu estricte compliment els caps de casa. Idèntica obligació exis-

teix per a declarar les causes d'alteració, eliminació o canvi, inclús el de domicili. Pel que afecta als incapacitats o morts, l'obligació de declarar aquells canvis serà de llurs representants legals o del cap de casa, o el que l'hagi de substituir en cas de mort.

Art. 24. Ningú no pot ésser veí de més d'un Municipi. El que tingues residència alternativa, podrà a més optar per qualsevol dels Municipis on resideixi. A manca d'opció expressa s'entendrà veí d'aquell Municipi on resideixi més temps durant l'any.

Si, per qualsevol circumstància, un ciutadà tingues la condició de veí a més d'un terme, serà únicament vàlida la declaració darrera, i quedaran anul·lades totes les anteriors.

Als sis mesos de residir efectivament i continuadament en un terme, el ciutadà emancipat podrà demanar que se'l declari veí. Serà també declarat així, d'ofici, tot ciutadà emancipat que porti almenys dos anys de residència fixa en el terme. Igual declaració es farà respecte a qui exerceixi càrrec públic, qualsevol que sigui el temps de residència.

El veïnatge d'aquest article no és l'esmentat en l'art. 4.er de l'Estatut de Catalunya, que serà regulat per una Llei especial.

Art. 25. Els organismes municipals que tinguin sota llur cura l'administració i govern del terme, seran els competents per a fer totes les declaracions de dret relacionades amb l'empadronament.

TÍTOL IV

DELS ORGANISMES MUNICIPALS I DE LES SEVES ATRIBUCIONS

Art. 26. Els Ajuntaments enviaran, tots els anys, abans del dia 1.er de març, a la Generalitat de Catalunya, un resum numèric de les rectificacions del Padró d'habitants i del Padró que resulti després de fetes aquelles, amb els habitants classificats en la forma que la Generalitat determini.

Art. 27. Els organismes municipals seran distints segons es tracti de Municipis de més de 5,000 habitants, de 500 a 5,000, de menys de 500 i de població disseminada.

CAPÍTOL I

Municipis de més de 5,000 habitants

Art. 28. Per al govern i administració dels pobles de més de 5,000 habitants hi haurà en cada Municipi un Ajuntament amb el seu Conseller en Cap, President d'aquest; Consellers mu-

nicipals i Regidors. Els Consellers constitueixen el Consell de Govern municipal, i la totalitat de Regidors, la Corporació Municipal en ple. El Secretari de l'Ajuntament formarà part de la Corporació municipal.

Secció 1.ª

Del Conseller en Cap

Art. 29. El Conseller en Cap és el primer Magistrat i Director de l'administració municipal. Presideix la Corporació Municipal en ple i el Consell de Govern Municipal, i és executor dels acords d'ambdós organismes. Exerceix les funcions determinades en l'art. 34 i representa la Generalitat de Catalunya quan aquesta per casos concrets no l'hagi delegat en altra persona o autoritat.

Art. 30. El Conseller en Cap serà elegit per la Corporació municipal entre els Regidors que la constitueixin o entre els electors en capacitat per a ésser Regidors. En el primer cas serà suficient que l'elegit obtingui la majoria absoluta de vots de la Corporació. En el segon haurà de menester dues terceres parts del total dels vots.

Si no s'assoleix el quòrum, es procedirà en les dues sessions posteriors a nova elecció, i serà definitiu el resultat de la darrera sessió, encara que en la votació no s'arribés al total necessari.

Art. 31. Les incapacitats o incompatibilitats per a ésser Conseller en Cap són les mateixes que les establertes per als Regidors.

Art. 32. L'elecció del Conseller en Cap es farà a la primera sessió de cada renovació municipal.

La reelecció serà vàlida si el designat pot ésser Regidor en procedir-se a la nova elecció per al càrrec.

Sempre que es produeixi la vacant definitiva del càrrec de Conseller en Cap, serà convocada immediatament la Corporació municipal en ple, per a procedir a la seva elecció.

Art. 33. El càrrec de Conseller en Cap serà remunerat. Cada Ajuntament fixarà la quota que estimi procedent, ateses la importància de la població respectiva i la quantia dels Pressupostos municipals.

Art. 34. En concepte de Cap de l'Administració municipal i President de l'Ajuntament, correspondrà al Conseller en Cap:

Primer. — Convocar i presidir les sessions.

Segon. — Determinar l'ordre en els debats de les sessions, i decidir, amb vot de qualitat, els empats. Però si el President no creu urgent resoldre l'afer que hagi motivat l'empat, s'ajornarà la vo-

tació per a la sessió pròxima, i si aquest es reproduís, el seu vot decidirà, en concepte de vot de qualitat, la qüestió.

Tercer. — Publicar i executar tots els acords dels organismes municipals i prendre les mesures oportunes per a llur compliment.

Quart. — Suspènre els acords en els casos dintre el termini que es disposi en els articles d'aquesta Llei.

Cinquè. — Representar el Municipi, les Corporacions i els establiments que d'ell depenguin en tota mena d'actes i davant de les autoritats i de les jurisdiccions de totes classes.

Sisè. — Ordenar els pagaments que s'efectuïn amb fons municipals.

D'aquesta funció serà directament responsable el Conseller en Cap, el qual no podrà donar l'ordre sense estar el pagament justificat, ni destinar recursos municipals a fins distints als fixats en Pressupost.

Únicament en el cas d'extraordinària gravetat, produïda per calamitats públiques o greu trastorn de l'ordre públic, podrà el Conseller en Cap disposar pagaments no justificats o sense consignació expressa, sens perjudici de reunir immediatament la Corporació municipal en ple, per a donar-n'hi compte.

Setè. — Corregir i sancionar les manques d'obediència o respecte a la seva autoritat, i les infraccions d'ordenances, reglaments i bans dictats per al règim de la vida del Municipi.

Vuitè. — Ordenar la tramesa immediata als Tribunals i Autoritats dels expedients a què facin referència als recursos de tota mena, contra resolucions o providències preses per l'Ajuntament o per Autoritats municipals.

Novè. — Inspeccionar tots els serveis municipals i el funcionament d'oficines, i imposar suspensió d'empleu fins al màxim de quinze dies als funcionaris.

Desè. — Dirigir la policia urbana i rural, i dictar bans i ordenances en l'esfera de la seva competència.

Onzè. — Rendir els comptes de l'Administració del Patrimoni municipal de la gestió dels seus Pressupostos.

Dotzè. — Concedir o denegar, dintre de la seva competència, permisos per a actes que hagin de tenir lloc a l'aire lliure, o per reunions que ho requereixin d'acord amb la Llei.

Tretzè. — Executar els serveis delegats que li siguin encomanats per la Generalitat de Catalunya.

Catorzè. — Convocar eleccions complementàries en el cas previst en aquesta Llei.

Quinzè. — Qualsevol altra facultat que li sigui atorgada per les Lleis, les Ordenances o els acords municipals.

Art. 35. El Conseller en Cap, els seus Delegats i el Consell de Govern

Municipal podran sancionar les manques d'obediència i respecte a l'autoritat del Conseller en Cap, i les infraccions d'Ordenances, Reglaments i Bans de bon govern amb multes que podran arribar a 2,500 ptes. a Barcelona, a 750 ptes. en les poblacions de més de 40,000 habitants, a 500 ptes. en les de 25,000 a 40,000, a 300 ptes. en les de 5,000 a 25,000 i a 150 ptes. en les de menys de 5,000 habitants.

Per al cobrament de les esmentades multes, sens perjudici dels recursos normals que contra la imposició càpiga formular, podrà aplicar-se el procediment d'apremi, de conformitat amb els Reglaments vigents en la matèria.

Art. 36. El Conseller en Cap complirà les funcions que li siguin delegades per la Generalitat, i procurarà que tots els serveis que incumbeixin a aquella es prestin amb la major eficàcia, d'acord amb les Lleis. Prendrà especial cura del manteniment de l'ordre i seguretat del país.

Art. 37. La Generalitat de Catalunya pot donar mandat exprés a autoritat distinta del Conseller en Cap, pel compliment dels serveis que no corresponen a l'esfera privativa dels Ajuntaments, si aquell s'hagués negat a obeir les ordres rebudes, o les complís en forma deficient; tot això sense perjudici de les altres mesures que pogués prendre el Govern de la Generalitat.

D'aquesta delegació especial no autoritzarà el Delegat per intervenir en els afers propis de l'Ajuntament.

Secció 2.ª

Del Consell de Govern Municipal

Art. 38. El Consell de Govern Municipal és l'organisme que regeix i administra el Municipi.

Està format pel Conseller en Cap, que en serà el President, i els Consellers municipals elegits d'entre els Regidors, que seran en nombre distint segons la següent escala de població:

En Municipis menors de 25,000 habitants, 4 Consellers municipals.

En Municipis de 25,000 a 40,000 habitants, 5 Consellers municipals.

En Municipis de més de 40,000 habitants, 6 Consellers municipals.

El Consell de Govern de Barcelona estarà format per vuit Consellers municipals.

Art. 39. Després d'haver tingut lloc l'elecció de Conseller en Cap s'efectuarà immediatament la dels Consellers municipals per candidatura plena.

Ambdues eleccions es faran mitjançant votació secreta.

Art. 40. La jerarquia dels Consellers

municipals serà establerta per l'ordre amb què hagin estat elegits. El Primer Conseller Municipals substituirà al Conseller en Cap, i, successivament, cada Conseller municipal serà substituït pel que segueixi en nombre d'ordre.

Les vacants de Consellers municipals les cobrirà interinament el Consell, fins a la primera sessió que celebri la Corporació municipal en ple, que les cobrirà en la forma establerta en els articles anteriors.

Art. 41. El Conseller en Cap i els Consellers municipals no podran absentar-se del terme municipal per més de vuit dies sense llicència del Consell de Govern municipal.

No podran disfrutar de llicència simultàniament, més de la meitat dels membres que componen el Consell de Govern municipal.

Art. 42. El Consell de Govern distribuirà les funcions i serveis de la competència municipal, en forma que cada Conseller regeixi un dels grups amb què l'administració de l'Ajuntament es divideixi. El Conseller en Cap podrà prendre, sota la seva cura un d'aquests grups o limitar-se a tenir la presidència de Consell de Govern, a més de les funcions que per raó del seu càrrec li pertocuen.

Art. 43. La divisió de funcions municipals s'entendrà feta per la totalitat del territori del Municipi.

Amb tot, per a la major eficiència dels serveis, podran establir-se divisions territorials, al front de cada una de les quals hi haurà un funcionari municipal que dependrà dels Consellers competents.

Art. 44. Els Consellers municipals regiran els respectius departaments, prenent les mesures que estimin necessàries per al bon desenvolupament de les funcions a complir.

Les resolucions preses pels Consellers, referents als serveis que regeixin, hauran d'ésser aprovades, a llur proposta, pel Consell municipal, excepte les reglamentàries.

Art. 45. El càrrec de Conseller municipal serà obligatori i remunerat, d'acord amb les normes fixades en l'article 33.

Secció 3.^a

De la Corporació municipal en ple

Art. 46. Els Regidors seran elegits per sufragi universal, directe, igual i secret, de conformitat a la present Llei i al que disposin les Lleis electorals.

Art. 47. La renovació de l'Ajuntament es farà per la meitat cada dos anys. El càrrec de Regidor en durarà quatre. En la primera renovació el sorteig determinarà els Regidors que hagin de cessar en el càrrec.

Art. 48. El nombre de Regidors d'elecció popular serà el següent:

Ajuntaments de 5,001 a 10,000 habitants, 12 Regidors.

Ajuntaments de 10,001 a 20,000 habitants, 14 Regidors.

Ajuntaments de 21,001 a 30,000 habitants, 16 Regidors.

Ajuntaments de 30,001 a 40,000 habitants, 18 Regidors.

Ajuntaments de 40,000 habitants, 24 Regidors.

L'Ajuntament de Barcelona es compondrà de 40 Regidors.

Art. 49. La convocatòria de les eleccions en el cas de renovació biennal correspondrà al Govern de la Generalitat de Catalunya. La convocatòria serà feta durant el penúltim mes del mandat que estigui pròxim a finir.

Art. 50. Les vacants definitives que sobrevinguin dintre l'Ajuntament seran cobertes mitjançant eleccions, si el seu nombre depassa la tercera part del total de Regidors que cada municipi ha de tenir.

La convocatòria per a les eleccions complementàries serà feta pel Conseller en Cap, dintre del termini dels quinze dies següents al que s'hagi produït la darrera vacant, fora del cas en què aquesta tingui lloc dintre dels sis mesos abans de la renovació de l'Ajuntament. Els Regidors elegits exerciran el càrrec pel temps que hauria correspost exercir-lo als seus respectius antecessors.

El Conseller en Cap donarà compte de la convocatòria al Govern de la Generalitat.

Fins que els nous Regidors hagin pres possessió del càrrec els acords municipals que exigeixin un quòrum seran vàlids si són votats per la majoria dels Regidors en exercici.

Art. 51. Cada Municipi formarà, pels efectes de l'elecció, un districte únic, subdividit en el nombre de col·legis que preceptui la legislació electoral.

Art. 52. El càrrec de Regidor és obligatori, i podrà ésser remunerat mitjançant dietes d'assistència a les sessions del ple de l'Ajuntament, d'acord amb les normes de l'art. 33.

Art. 53. Per a ésser Regidor és necessari estar inscrit en el cens electoral del Municipi, saber llegir i escriure, i haver complert vint-i-tres anys d'edat.

Art. 54. Estant incapacitats per a ésser Regidors:

Primer. — Els que estiguin interessats en contractes o subministraments dintre del Municipi, per compte d'aquest o d'organismes de caràcter públic. Si l'interès consisteix en ésser accionista d'entitat lligada de manera directa amb el contracte, s'entén que la incapacitat va referida a qui tingui caràcter de Gerent, Conseller o Administrador, o par-

ticipi en el capital social en més del 25 per 100 del seu total.

Segon. — Els que tinguin litigi de qualsevol mena que no sigui per raó de recurs contra pressupostos o tributs, així administratiu, com judicial, com contenciós, amb l'Ajuntament o amb establiment que d'ell depengui; i els que siguin representants de persona que es trobi en aquell cas.

Tercer. — Els deutors de qualsevol caràcter a fons municipals sempre que hi hagi hagut previ requeriment, incursos en procediment d'apremi.

Art. 55. El càrrec de Regidor és incompatible:

1.ª Amb el de Notari, Registrador de la Propietat o qualsevol de categoria judicial.

2.ª Amb l'exercici de funcions públiques retribuïdes, de caràcter permanent, encara que es renunciï als havers, exceptuant-se el Professorat de tota mena, que serà compatible amb l'exercici del càrrec.

3.ª Amb la Gerència, Direcció, Administració o Representació d'entitats o empreses que tinguin concertats amb l'Ajuntament subministraments o contractes o que hi posseeixin relacions que puguin oferir un caire econòmic.

Art. 56. Poden excusar-se d'ésser Regidors:

1.ª Els físicament impeditos.

2.ª Els que tinguin més de 60 anys.

3.ª Els que en un període de que excedeixi d'un any abans de la designació, hagin exercit un altre càrrec públic d'elecció popular.

4.ª La mare de família que abans o després de l'elecció tingui més de quatre fills menors d'edat.

Art. 57. Si un Regidor electe que es trobi en algun dels casos d'incompatibilitat abans indicat i no justifica abans de constituir-se la Corporació Municipal en ple que ha cessat en el càrrec incompatible, s'entendrà que renuncia al de Regidor, i l'Ajuntament declararà la vacant en la sessió de constitució.

Art. 58. Si la causa d'incompatibilitat sobrevingués en l'exercici del càrrec, la manifestació indicada s'haurà de fer dintre dels quinze dies següents, i es presentarà al Conseller en Cap la justificació d'haver renunciat a l'altre càrrec.

Art. 59. Si un Regidor s'incapacita durant l'exercici del càrrec, per trobar-se incurs en algun dels casos a què es refereix l'art. 54 o per haver recaigut sentència dels Tribunals que imposi inhabilitació per al càrrec, es farà la declaració de vacant per l'Ajuntament en ple, en la primera sessió que celebri.

Art. 60. A la Corporació Municipal en ple correspon resoldre sobre incapacitats, incompatibilitats, excuses o per-

dua de condicions per al càrrec, declarant les vacants que en siguin conseqüència.

CAPÍTOL II

Municipis de 501 a 5,000 habitants

Art. 61. Per al govern i administració de pobles de la categoria d'habitants indicada hi haurà, en cada Municipi, un Ajuntament amb un Conseller en Cap, President de la Corporació, Consellers Municipals, Regidors i Secretari.

Art. 62. Seran d'aplicació al Conseller en Cap els arts. 29 al 37 d'aquesta Llei, exceptuades les disposicions que es refereixen al Consell de Govern Municipal.

Secció 2.ª

Dels Consellers municipals

Art. 63. Hi haurà dos Consellers municipals, l'elecció dels quals es farà en la forma disposada en el cap. I d'aquest títol.

Els Consellers municipals se substituiran en la forma assenyalada en l'article 40.

Serán aplicables als Consellers municipals els arts. 41 al 45, i l'Ajuntament en ple exercirà les facultats atribuïdes al Consell de Govern.

Art. 64. Els Presidents municipals seran Presidents de les Comissions municipals de les quals formin part, i dirigiran els afers encomanats a aquestes.

Secció 3.ª

De l'Ajuntament

Art. 65. El nombre de Regidors serà el següent:

Ajuntaments de 501 a 1,000 habitants, 5 Regidors.

Ajuntaments de 1,001 a 3,000 habitants, 7 Regidors.

Ajuntaments de 3,001 a 5,000 habitants, 8 Regidors.

L'Ajuntament estarà format per tots els Regidors.

Art. 66. Seran aplicables als Ajuntaments a què es refereix aquest capítol els arts. 46 al 60 de la Llei.

Art. 67. Quan a conseqüència de la confecció d'un nou cens resulti canviada la categoria d'un Municipi, l'organització corresponent a la nova categoria començarà en el moment de la renovació biennal posterior, en la qual seran elegits aquell nombre de Regidors que calgui per a completar el nombre assenyalat en la nova categoria.

CAPÍTOL III

Municipis de població fins a 5,000 habitants

Art. 68. Aquests Municipis funcionaran en règim de Consell obert, i tindran la categoria de Regidors tots els veïns.

Art. 69. El Consell obert es reunirà el dia fixat en aquesta Llei per a constitució de Municipis.

En aquesta reunió, que serà presidida pel veí de més edat del poble, s'elegirà una Junta veïnal formada per un President i dos Vocals.

El President serà el que hagi obtingut més sufragis en l'elecció. Cada elector podrà solament votar dos noms.

Art. 70. La Junta veïnal administrarà els interessos de la vila i complimentarà els acords que el Consell obert prengui.

El Consell obert funcionarà de la mateixa manera que la Corporació Municipal en ple, prèvia convocatòria en la forma de consuetud.

CAPÍTOL IV

Municipis de població disseminada

Art. 71. Aquests Municipis es governaran pel règim de Consell obert, quan llur població no excedeixi de 500 habitants; els altres, pel sistema fixat en el cap. II d'aquest títol.

Art. 72. Les eleccions en aquests Municipis tindran lloc en els diferents nuclis que els componen, que per als efectes electorals constituïran un districte separat, amb col·legi únic.

Art. 73. La Corporació municipal designarà un Regidor Delegat per a cada nucli, que tindrà al seu càrrec la cura i desenvolupament dels serveis.

Les seves facultats seran fixades per la Corporació.

Aquesta podrà reservar en el Conseller en Cap la darrera decisió de cada assumpte.

TÍTOL V

RÈGIM ELECTORAL

Art. 74. Seran electors i elegibles, en cada Municipi, tots els ciutadans d'un i altre sexe, majors de vint-i-tres anys, que portin almenys un any de residència en el terme, i que figurin en les llistes electorals del Municipi.

Art. 75. Les eleccions municipals es faran per col·legi únic en cada terme i per llistes concorrents.

Art. 76. En les poblacions on l'Ajuntament estigui constituït per dotze o

més Regidors, cada una de les llistes de candidats sols podrà contenir, com a màxim, un nombre igual al 65 per 100 dels llocs a elegir. Si en calcular aquest percentatge el nombre resultant tingues una fracció decimal, s'arrodonirà prenent el nombre sencer immediatament superior.

A la llista que obtingui en major nombre de sufragis li serà adjudicat el 65 per 100 dels llocs vacants, o sigui la totalitat de la llista.

A la llista que segueixi a la primera en nombre de vots, serà adjudicat el 65 per 100 dels llocs restants. S'arrodoniran també les fraccions decimals prenent el nombre sencer immediatament superior. Quedaran elegits els candidats que encapçalin la llista, fins el nombre que correspongui.

Dels llocs que encara restin serà adjudicat el 65 per 100 a la llista que segueixi en votació, i es continuarà així successivament fins a completar el nombre de llocs a proveir.

Per a tenir dret a l'atribució dels llocs de minoria, les llistes corresponents hauran de reunir a menys el 5 per 100 del nombre de votants a la ciutat de Barcelona, i el 10 per 100 a les poblacions on l'Ajuntament tingui de 12 a 20 Regidors. Si la darrera o les darreres llistes no sumessin aquesta proporció de votants, el lloc o llocs que els correspondria s'atribuiran a les llistes de minoria de menor votació entre les que arribin a l'esmentat percentatge.

Art. 77. La proporció dels llocs que corresponen a la majoria i a les minories es calcularà a base de la totalitat dels Regidors que integrin l'Ajuntament. En la primera de les renovacions per meitat que s'hagin de fer es determinarà per sorteig els llocs que s'hagin de renovar; i en les eleccions biennals successives aniran renovant-se els llocs que corresponguin a la majoria i a les minories d'acord amb la distribució assenyalada en el primer sorteig. Si en el moment de convocar-se l'elecció, per vacants produïdes anteriorment hi hagués més llocs a proveir que els que normalment corresponguin, la seva distribució entre la majoria i les minories es farà en allò que sobrepassi al quadre de renovació fixat pel sorteig, d'acord amb la regla general establerta.

Cada llista és un vot i es considerarà llista de majoria aquella que reuneixi més paperetes electorals. Les diferències de vots entre els membres de cada una de les llistes no seran tingudes en compte, i si només una part dels membres d'una llista han de quedar elegits, ho seran per ordre de la seva col·locació.

Art. 78. En les poblacions on els Ajuntaments es composin de menys de 12 Regidors, els llocs seran adjudicats

a les dues llistes que hagin obtingut més sufragis en la següent proporció:

En els Municipis de 8 Regidors, s'adjudicaran 6 llocs a la majoria i 2 a la minoria; en els de 7 Regidors, 5 i 2, respectivament; i en els de 5 Regidors, 4 i 1 respectivament. Quedaran elegits pels llocs de minoria els candidats que encapçalin llur llista i en el nombre que correspongui.

En la primera renovació per meitat, i en el cas que no fos parell el nombre de llocs de la majoria i de la minoria,

es determinarà per sorteig els que s'hagin de renovar i les proporcions aleshores establertes seran mantingudes en les renovacions successives. Si per vacants produïdes hi hagués més llocs a proveir dels que normalment correspongui, s'atribuiran a la majoria o a la minoria, de manera que la proporció d'entre ambdues estigui compresa entre els límits i proporcions assenyalats en el paràgraf anterior del present article.

Art. 79. En els Municipis que funcionen en règim de Consell obert, i en els

quals tots els veïns tenen la categoria de Regidors, l'elecció de la Junta veïnal es farà en la forma que disposa l'art. 69.

Art. 80. En tot allò no previst en aquest títol serà d'aplicació la Llei electoral.

Barcelona, 26 de maig del 1933.

El Conseller Delegat,
CARLES PI I SUNYER

El Conseller
de Justícia i Dret,
PERE COROMINES

El Conseller
de Governació,
J. SELVES I CARNER

